

95 ГОДИНИ СЪЮЗ НА СЛЕПИТЕ В БЪЛГАРИЯ Обръщение на Васил Долапчиев - председател на ССБ

Уважаеми членове на организацията,

Хилядолетното развитие на човешката цивилизация е изпълнено с борба за изграждане на едно по-справедливо и по-солидарно общество и със стремеж към по-добър живот. В този сложен процес хората със зрителни увреждания в Европа повече от две столетия търсят своето достойно място в обществото.

Преди 95 години малобройна група възпитаници на Държавния институт за слепи и съратници на идеята за подобряване на качеството на живот на хората без зрение в България създават Дружеството на българските слепи. Оттогава до днес мечтите и стремежите на нашите предшественици остават валидни и актуални.

Основните цели и задачи на Съюза на слепите в България в настоящия момент и в бъдеще са:

- Създаване на условия за добро образование и професионално обучение.
- Осигуряване на достъп до информация, архитектурна, транспортна и комуникационна среда.
- Развитие на социалните услуги и предоставянето на помощно-технически средства, компенсирани зрителния дефицит.
- Развитие на подкрепяща държавна политика в областта на трудовата заетост на хората без зрение.
- Изява на членовете ни чрез художествено творчество и спорт.
- Промяна на обществените нагласи към хората с нарушено зрение и ограничаване на дискриминационните практики.

Всеки от нас може да се гордее с богатата история на нашата организация и многобройните и успехи в борбата за права и пълноценна интеграция на незрящите в обществото.

В развитието на Съюза на слепите в България отчетливо се открояват три периода.

Първият е от създаването на Дружеството на българските слепи до 1951 година. Тогава се поставят здравите основи на организираното движение на слепите и се изграждат структурите на сдружението на територията на цялата страна. В края на този период се извършва вливането на всички организации на и за хора със зрителни увреждания в обединения Съюз на слепите в България.

Вторият период започва в началото на петдесетте години на миналото столетие и приключва през 1990 година. Той се характеризира с изграждането и разширяването на мрежата от производствени предприятия "Успех", осигуряващи възможности за трудова реализация на хората с нарушено зрение.

През този период Съюзът на слепите в България достига своята кулминационна точка на развитие.

Успешно функционират единадесет специализирани предприятия с тридесет и четири филиала към тях. В Съюза на слепите в България и производствено-битовите комплекси, оборудвани с модерна за времето си техника, намират реализация 8 200 работници и служители, от които повече от 4 500 без зрение. Годишният обем произвеждана продукция варира от 130 до 150 милиона лева. Осъществено е мащабно коопериране с държавната промишленост. Марката "Успех" е гаранция за качество и се ползва с висок престиж на пазарите в страната и в чужбина. Практически на всички незрящи, желаещи да се реализират в обществото, е осигурена работа. През този период са изградени първата брайлова печатница, първото студио за запис на говорещи книги и списания и три почивни бази - на море и планина. Стават традиционни организираните изяви на членовете на сдружението в областта на художественото творчество, спорта и туризма. Защитени са широк кръг образователни, трудови, пенсионни, здравни, социални и друг вид права.

Последният период обхваща края на ХХ век до днес. Той ще остане в българската история с извършените дълбоки обществено-политически и икономически промени. В резултат на тях държавата драстично намалява публичните ресурси за социална политика и оттегля подкрепата си за специализираните предприятия за трудова заетост на хората с нарушено зрение. Вследствие на това

започна процес на закриване на стопанската дейност на Съюза на слепите в България. Днес безработицата сред незрящите в икономически активна възраст надхвърля 90%. Липсва ефективна държавна и общинска политика за трудова реализация на хората без зрение. Голяма част от нашите членове живеят с доходи под линията на бедността и практически са изхвърлени в периферията на обществото без перспектива за достойно бъдеще.

Дискриминацията стана спътник на ежедневието на незрящите. Въпреки ограничените финансови ресурси, с които разполага Съюзът на слепите в България, през този период той успя да съхрани националния обхват на структурата на организацията. Сдружението ни реализира и постижения в областта на:

- Защитата на правата на незрящите – България ратифицира Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Започна процес на създаване на национално законодателство в различни области, съответстващо на европейските стандарти и добри практики за социално включване на хората с увреждания.

- Достъп до информация – изградени бяха нова брайлова печатница и модерно студио за запис на говорещи книги и списания. Разшири се гамата на предлаганите услуги в тази област.

- Осигуряване на помощно-технически средства – през изминалите пет години организацията ни осигури доставката на повече от 80 говорещи и тактилни артикули, които подпомагат членовете ни в бита и трудовата реализация. Те се предоставят на нуждаещите се при преференциални ценови условия или безвъзмездно.

- Художественото творчество и спортът разшириха своята география – повече от 350 наши членове системно се занимават с художествено слово, певческо, инструментално и танцово изкуство. За гарантиране на развитието на спорта създадохме спортни клубове, които впоследствие обединихме във Федерацията "Спорт за хора със зрителни увреждания". Новите структури набират опит и започват да осигуряват допълнителен финансов ресурс за развитие на спортно-туристическата дейност сред хората без зрение.

- Почивните ни бази в Обзор, Дряново и Шипковски минерални бани бяха изцяло реновирани и днес предлагат много добри условия за отдых и възстановяване на физическото и психическото здраве на нашите членове.

Новоизбраното ръководство на Съюза на слепите в България от XVII Национално общо събрание на пълномощниците и целият ни актив през следващия период трябва да генерират иновативни идеи за развитие на сдружението и да го превърнат в модерна правозащитна неправителствена организация. Тя трябва да бъде полезна и атрактивна за членовете си. Наша неотменна задача остава да бъдем основен фактор при формирането на националната социална политика в областта на хората в неравностойно положение и активно да работим в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерски съвет.

Днес ние се прекланяме пред делото на ветераните на организираното движение на слепите и изразяваме нашата дълбока почит и най-голяма благодарност. Уверяваме ги, че, независимо от обратите на времето, Съюзът на слепите в България се намира в сигурни ръце и ще продължи да се бори за реализирането на техните мечти.

Уважаеми членове на върховния и висшите органи на сдружението,
Уважаеми активисти,

Трябва да намерим сили и воля да преведем организацията ни през тези трудни времена. Необходимо е да ангажираме енергията и интелектуалния капацитет на всички членове, за да можем успешно да предадем щафетата на идните поколения.

Скъпи младежи и девойки, членове на организацията ни,

Пред вас е бъдещето! То ще бъде такова, каквото успеете да го сътворите. Това няма да стане с пасивност и безразличие. Желаната промяна може да се случи само ако сте заедно, ако бъдете борбени и активни при отстояването на вашите права. Трябва винаги да помните, че Съюзът на слепите в България е само инструмент, чрез който можете да реализирате надеждите си за по-достоеен живот,

останалото е във вашите сърца и вашите ръце!

Скъпи приятели,

Всичко, каквото кажем днес за нашата организация, ще бъде недостатъчно. С думи е невъзможно да изразим многообразието от дела на няколко поколения незрящи през 95-годишния път на организацията ни. Едно е сигурно - Съюзът на слепите в България е оставил незаличима следа в нашия живот и е изиграл голяма роля за личностното ни развитие. В името на бъдещето и общата ни кауза трябва заедно да положим усилия чрез диалог и разбирателство да продължим изграждането на националния авторитет на нашата организация.

Първо заседание на XVII Национално общо събрание на пълномощниците на Съюза на слепите в България

Димитрина МИХАЙЛОВА

На 26 и 27 май в почивната станция на Съюза на слепите хотел "Хоризонт" - гр. Обзор се проведе първото заседание на седемнадесетото Национално общо събрание на пълномощниците на ССБ. На форума бяха поканени да присъстват и почетните членове на Съюза, както и някои ветерани от повече или по-малко далечното минало, и младежи - активисти в днешната работа на организацията. Присъствието на сравнително повече членове на ССБ на общото събрание на Съюза беше обусловено от това, че заедно с провеждането на заседанието на събранието беше предвидено да се проведе и честване на 95-годишнината от основаването на организацията. След приключването на деловата част на Общото събрание, вече в рамките на честването на годишнината, се проведе кръгла маса по актуални проблеми на защитата от дискриминация и осигуряването на достъп на незрящите до всички сфери на обществения живот, както и проблеми на трудовата реализация на незрящите. Като трета точка от тази дискуссия беше поставен и въпросът "В какъв съюз желая да членувам?". Подобаващо за случая беше организиран и тържествен концерт с участието на изявени изпълнители от системата на ССБ.

Първото заседание на XVII Общо събрание започна в предвиденото в програмата време.

От всичките редовно избрани 57 пълномощници на Общото събрание присъстваха 54. На мястото на тримата отсъстващи по уважителни причини присъстваха трима от резервните пълномощници.

И така, при кворум от 57 пълномощници заседанието избра необходимите помощни органи и утвърди обявления по-рано дневен ред.

Делегатите започнаха своята работа с отдаване на почит на починалите 5 184 съюзни членове през отчетния петгодишен период. След това беше изслушан докладът на мандатната комисия, която констатира, че събранието е напълно легитимно и може да започне своята работа.

По първа точка от дневния ред беше обсъден отчетът за дейността на Съюза на слепите през периода 01 юни 2011 г. - 30 април 2016 година.

Водещият заседанието г-н Борислав Лазаров прикани пълномощниците да изразят своите мнения и отношения по отчета.

Първа се престаши Веселина Стоилова от Варна, която поздрави делегатите от името на Асоциацията на невидящите есперантисти в България. Приветствието си тя започна с обръщението "Здравейте, другари", като поясни, че това е хубава българска дума, употребена без задни мисли. От името на

асоциацията тя поздравя Съюза за неговия 95-и юбилей с пожелание за "успешен път към светлината". Тя информира присъстващите за това, че седалището на асоциацията вече се намира във Варна. ССБ и асоциацията на есперантистите имат дългогодишно сътрудничество, в рамките на което вече в продължение на 31 години се издава на брайлов шрифт и се разпространява в повече от 20 страни есперантското списание "Есперанта файреро". Иван Янев изрази своето одобрение на отчета с думите: "От доклада лъха стабилност. В държавата станаха много нелицеприятни неща, които доведоха до много сериозни проблеми пред нашата организация. Докладът показва, че нашите ръководни органи са се справили с тяхното разрешаване". Препоръката на г-н Янев, както и на г-жа Стоилова, е да се работи повече с незрящите деца, които са в интегрирана форма на обучение. Освен това Иван Янев отправи благодарност към съюзното ръководство за подкрепата, която то е оказвало през целия отчетен период на спортната федерация на незрящите.

Йордан Младенов изрази своето безпокойство от непрекъснатото намаляване на броя на членовете на Съюза. Той предложи да се набере статистическа информация и на тая база да се направи анализ на причините за нежеланието на младите незрящи да членуват в организацията. Според г-н Младенов интеграцията на зрително увредените деца предполага съвсем различна от досегашната съюзна политика. Интегрираната форма на обучение е световна тенденция, от която ние не можем да останем встрани. Със съжаление можем да отбележим, че в специализираните училища за слепи над 70 процента от обучаващите се деца са с допълнителни увреждания.

Проф. доктор Владимир Радулов - почетен член на Съюза на слепите, благодари за поканата и за предоставената му възможност да сподели и своята гледна точка по някои проблеми, свързани с незрящите. Той изрази изключителната си удовлетвореност от това, че конфликтите, агресията и острите думи, които бяха характерни за старите съюзни конгреси, вече са останали в миналото на организацията. Професорът оценява това като едно голямо постижение на нашия съюз. Той даде висока оценка на отчета, програмата и структурата на Общото събрание и си позволи да предложи на присъстващите един по-различен поглед за бъдещото развитие на ССБ.

Владимир Радулов ангажира вниманието на събранието с проблема за отношението към хората с увредено зрение. "Не е необходимо само да благославяме и да славим държавата. Тя трябва да помага на хората от тази социална група, но би било добре нашата организация да насочва своето внимание и към взаимоотношенията си с другите структури на гражданското общество. В отчета правилно е казано, че Съюзът е основен правен защитник на незрящите. И това е така, и ще продължи да бъде така. Трябва да знаем, че няма по-авторитетна организация от Съюза на слепите. Може да има много дружества, асоциации и какво ли още не, но думата на Съюза на слепите тежи най-много и това трябва да се използва много рационално." В тази връзка проф. Радулов апелира към всички незрящи да се въздържаме от това да въвличаме ССБ в безсмислени спорове, а да пазим неговия авторитет, за да можем и занапред да разчитаме на него.

Като пример той посочи нуждата от по-активно включване на Съюза в процеса на създаването, въвеждането и използването на новите компютърни технологии. Той изрази увереността си, че Съюзът на слепите ще подпомогне разработката на нов български синтезатор за синтетична реч. "Това е крайно необходимо. В момента имаме синтезатор, но ние се нуждаем от нов, за да разширим своите възможности. Не е по силите само на една организация да направи това."

Професор Радулов се обърна и към ръководствата на регионалните организации, като ги призова да работят повече с медиите и да се стремят да ги отклоняват от стереотипното насаждане у хората на чувство за безпомощност, което действа много пагубно.

Владимир Радулов препоръча да се пазим от кампании, които вредят на рехабилитацията на незрящите. Той даде кратка информация за Международната класификация на функционалните увреждания – ICF. "Вече не може да се направи нито един нов закон, нито една наредба за ТЕЛК, без да се опрем на ICF. Това е методология, която се прилага вече в световен мащаб." И накрая г-н Радулов призова всички организации на и за слепи да си сътрудничат, а не да изпадат в излишни противоречия.

Председателят на Съюза Васил Долапчиев обясни, че през изминалата отчетно-изборна кампания съюзното ръководство на всички нива е положило големи усилия да се привлекат колкото е възможно повече млади хора. Той прикани поканените млади "доказани активисти на организацията" да се считат като участници в заседанието на Общото събрание и да вземат отношение по отчета за

дейността на Съюза. От включените в дневния ред материали от изключителна важност са именно отчетът за дейността на Съюза и програмата за развитие, в която трябва да се очертае нашето бъдеще. А това означава да се очертае нашето бъдеще не само за следващите пет години, защото "Всяка програма за следващ мандат е стъпка към по-нататъшното развитие на организацията. Съюз на слепите е имало 95 години и ще продължи да го има и в бъдещето!". Личната молба на председателя бе всеки, който е в залата и има какво да каже, да го направи. По този начин ще могат да се концентрират усилията на всички и да се направи по-точен анализ на проблемите и перспективите. Председателят сподели своите впечатления от срещите си с млади съюзни членове. От тях е станало ясно, че те на практика не познават съюзната дейност и поради това не могат да осъзнаят и големия ресурс, който Съюзът носи в себе си. Дискусията по отчета има смисъл именно поради това, че част от съюзната политика, която трябва да се води в бъдеще, е заложена в отчетния доклад. Васил Долапчиев отбеляза, че докато не пречупим разпространеното сред мнозина от младите съюзни членове отношение към организацията, изразяващо се във въпроса "Какво ще получа?", няма как да вървим напред.

Георги Желев от Хасково е намерил начин да разчита на повече млади и работоспособни хора, като е регистрирал сдружение, в което се допуска да членуват и хора с трета група инвалидност по зрение. Той смята, че това е един от начините за увеличаване на членската маса на Съюза.

След това пълномощникът от Русе Стефан Пенчев направи предложение за прекратяване на изказванията по тази точка, тъй като до този момент няма нито едно изказване с критика по отчета, а останалите предложения се отнасят за програмата за бъдещото развитие на Съюза.

С гласуване пълномощниците приеха направеното от г-н Пенчев процедурно предложение и изказванията по тази точка бяха прекратени. След това беше гласувано и приемането на отчета за дейността на Съюза. Той бе приет с 57 гласа.

Работата на членовете на Общото събрание продължи с дискусия по годишния отчет по изпълнението на бюджета на Съюза на слепите в България през 2015 година.

Отчетът по тази точка показва изразходените вече средства и промяна по него не може да бъде направена.

Все пак в своето изказване г-н Георги Генов от Пловдив показа, че ръководството на Съюза е работило много упорито, законосъобразно и целесъобразно за изпълнение на поставените задачи. Според него по този проблем ръководството е постигнало максимална ефективност.

От отчета става ясно, че за помощно-технически средства са изразходени 111 хиляди лева, за говорещи и брайлови списания и книги - 424 хил. лв., за спортната федерация на хората със зрителни увреждания са изхарчени около 80 хил. лв. и тъй насетне. Средствата, покриващи специфичните нужди, са на стойност 700 хиляди лева. В отчета за изпълнението на бюджета прави впечатление разликата в процентно отношение на бюджета на различни регионални организации. При някои от тях изпълнението е 89 процента, а при други - 115. Тази разлика се получава от това, че някои от тях си набавят и допълнителни средства извън тези, които са им предвидени в идващото от ЦУ на ССБ финансиране.

Главният счетоводител на Съюза г-жа Роза Янчева разясни въпроса за прага на същественост по отношение на дълготрайните материални активи. Тя отбеляза, че този праг е много нисък, поради това че хората от нашата система много трудно са приемали факта, че могат да притежават някакви активи, които да не се водят на отчет. Г-жа Янчева поясни, че може да се помисли за завишаване на прага на същественост, като при това всички активи продължат да се водят на отчет. В края на краищата това е въпрос на счетоводна политика на организацията.

След изчерпването на този въпрос пълномощниците приеха финансовия отчет на Съюза с 54 гласа "за" и един "въздържал се" и преминаха към разглеждане на следващата точка – "Отчет на Контролния съвет на Съюза на слепите в България през периода 2011-2016 година. Както вече беше казано, право на изказвания пред пълномощниците на Общото събрание получиха и присъстващите на събранията гости. Като се възползва от това си право, г-н Ангел Сотиров изрази своето мнение, че е приятно впечатлен от работата на КС, който не е само декоративен, а е един добре работещ орган. Той прояви интерес към причините, предизвикали голямата разлика в направените проверки на различните регионални организации от страна на РКС, като посочи за пример това, че на РСО Кърджали са направени 70 проверки, а на пловдивската организация само 6.

Председателят на Контролния съвет на ССБ Емил Узунов отговори на зададения въпрос: "Всички

статистически данни са поднесени изключително коректно. Това е видно от протоколите. Бъдещият КС трябва повече да наблегне на проверките и на пловдивската организация". Отчетът на КС бе подложен на гласуване и приет с 55 гласа.

Работата на най-висшия орган на Съюза на слепите продължи с точка 6 от дневния ред, а именно – "Избиране на председател на ССБ и избиране на председател на Контролния съвет на Съюза". След уточняването на процедурата водещият на заседанието Борислав Лазаров покани делегатите да издигат кандидатури за председател на Съюза на слепите. Атанас Иванов от Монтана издигна кандидатурата на досегашния председател Васил Долапчиев. Тодор Радев - регионален председател на организацията в Сливен подкрепи издигнатата кандидатура със сентенцията "Някой може да си помисли, че това не е идеалното предложение, но някой някъде беше казал, че има два вида идеални хора - едните са мъртви, а другите не са родени". Прочетено бе предложение от управителните съвети на регионалните организации в Сливен и в София, които също предлагаха за председател на Съюза да бъде избран г-н Долапчиев. Тяхното предложение беше аргументирано с това, че през изминалите трудни години за Съюза и неговите членове г-н Долапчиев е показал умение да ръководи организацията в условия на икономическа криза и борба за отстояване на правата на незрящите. През тези години той е натрупал опит, който ще бъде необходим на бъдещото съюзно ръководство, за да може да отговори на предстоящите трудни предизвикателства при опитите за оряване на социалните права на незрящите. Други предложения за председател на Съюза на слепите не бяха направени.

След това събранието премина към предложения за издигане на кандидатури за председател на Контролния съвет на ССБ. Пълномощниците от РСО - град Пловдив направиха предложение за председател на контролния съвет да бъде избран Емил Узунов, доказал се като отговорен и професионално подготвен при изпълняването на контролната дейност на Съюза. През изтеклия мандат КС е извършил над 50 проверки. Проверени са всички регионални организации, рехабилитационни бази и стопански структури, някои от тях неколккратно. Паралелно с осъществените проверки, г-н Узунов винаги е оказвал навременна методическа подкрепа на проверяваните обекти. Други кандидатури за председател на Контролния съвет на ССБ не бяха издигнати.

Пълномощниците на Общото събрание взеха решение управителният съвет да бъде от 11 членове, в това число е и председателят на Съюза.

Членовете на досегашния управителен съвет предложиха на събранието листа от 10 човека - Асен Алтънов, Донко Ангелов, Иван Янев, Борислав Лазаров, Велик Атанасов, Павлин Ангелов, Стефан Данчев, Дина Желева, Тодор Радев и Методи Андонов. От пълномощници в общото събрание постъпиха допълнителни предложения за Росица Иванова Маринова - регионален председател на РСО Русе, Шукран Исмаил, регионален председател на РСО Кърджали, и Петранка Стоянова - регионален председател на РСО Силистра. Други предложения за членове на управителния съвет не бяха направени.

Пълномощниците на седемнадесетото Общо събрание решиха Контролният съвет да бъде в състав от пет членове, като избраният пряко от събранието председател влиза по право и се включва в това число.

За членове на контролния съвет бяха издигнати кандидатурите на Иван Златков, Николай Йорданов, Иван Бакърджиев, Милчо Порожанов, Стойчо Димитров, Стефан Пенчев. С това пълномощниците изчерпиха процедурата по издигане на кандидатури за членове на висшите ръководни органи на Съюза и упражниха своето право на глас с тайно гласуване.

Докато комисията по избора беше ангажирана с преброяването на бюлетините, пълномощниците продължиха своята работа със следващата точка от дневния ред – "Информация за дейността на търговските дружества на Съюза за 2015 година". Водещ на това заседание беше г-н Стефан Данчев. С 50 гласа "за" информацията беше приета.

Следващата точка, с която седемнадесетото Общо събрание продължи своята работа, бе разглеждането на дейността на НЦРС - Пловдив. Дискусията по тази точка започна с много интересното изказване на Георги Минков - млад човек, възползвал се от предлаганите от рехабилитационния център в Пловдив услуги. Той припомни на участниците в Общото събрание, че "на предишните заседание се постави въпросът, че младите хора биха искали срещу своето членство в Съюза да получат нещо. Една мъдра притча казва, че ако искаш да нахраниш някого - можеш да му дадеш риба сега, но ако искаш да го осигуриш с храна и в бъдеще - дай му въдица и го научи да си лови рибата сам. Благодарение на

услугите, предоставени от рехабилитационния център, аз успях да се ресоциализирам и реинтегрирам в обществото". Именно обученията, които той е преминал в Центъра, са най-ценното и най-полезното нещо, което е получил от Съюза на слепите. "Благодарение на тези курсове аз успях да намеря своята трудова реализация извън системата на Съюза. Очарован съм от работата на Центъра и смятам, че за младите хора това е най-полезното звено в Съюза. Моята препоръка е да се продължава по този начин, защото усвоявайки електронните технологии, ние можем да се реализираме на повече места, а не само да разчитаме на системата на ССБ. Можем да отидем на почивка и в други почивни бази, защото пак благодарение на обучението в Центъра сме станали достатъчно мобилни. Мисля, че за младите хора това е верният път."

Отношение по тази точка изрази Илияна Киркова - учител в Ресурсен център - Враца, реализирала се в нова професия благодарение на обучението в НЦРС. Тя изказа своята голяма благодарност за всичко онова, което служителите на Центъра правят за своите клиенти. Благодарни за доброто сътрудничество и за възможността интегрираните ученици да могат след завършване на училище да наваксат някои свои пропуски.

Изказванията показаха, че това е една от най-полезните дейности на Съюза и младите хора високо я оценяват.

В заключение по тази точка Общото събрание реши – "Приема информацията за дейността и финансовия отчет на НЦРС". Информацията бе приета с 49 гласа "за".

Впоследствие пълномощниците приеха и бюджета на ССБ за 2016 година.

След това те пристъпиха към обсъждане на втория по важност документ – "Програма за дейността на Съюза на слепите в България 2016 - 2021 година". Пълният текст на този документ читателите могат да прочетат на следващи страници в този брой. След като бъде приета, програмата ще остане отворена за нови предложения и ще подлежи на допълнения през целия петгодишен период.

По случай предстоящия стогодишен юбилей на Съюза на слепите в България, който ще се чества през 2021 година, Васил Долапчиев обясни, че за да може юбилеят да бъде отбелязан по наистина подобаващ начин, трябва подготовката за него да започне по-отрано. Необходимо е да се осигури ресурс, да се създаде нужната организация. Ето защо той предложи в програмата да се включи задължението управителният съвет да приеме програма за честване на стогодишния юбилей на Съюза на слепите още през третото тримесечие на 2020 година.

Предложение на Владимир Радулов бе да се направи дискусия на тема "Как да се подобри качеството на интегрираното (включващо) обучение на зрително затруднените ученици?".

Веселина Стоилова от РСО Варна предложи ССБ да инициира популяризираща кампания за успешно реализирани хора със зрителни увреждания.

Йордан Младенов от РСО София предложи да бъде направен анализ на причините за намаляване на членската маса и на тая база да бъдат набелязани мерки за издирване на нови съюзни членове. Второто му предложение беше да се направи анализ за подготовката и трудовата реализация на незрящите в трудоспособна възраст.

Иван Янев от РСО София предложи да бъде направен анализ на качеството на образованието на незрящите.

След обсъждане и дебатиране пълномощниците на седемнадесетото Общо събрание с 47 гласа "за" взеха следното решение – "Общото събрание приема проектопрограмата с направените предложения за периода юни 2016 - май 2021".

От доклада на Комисията по сигналите и жалбите пред Общото събрание стана ясно, че такива не са получени. Общото събрание прие протокола на комисията с 46 гласа "за".

Като последна точка от дневния ред на първото заседание на седемнадесетото Общо събрание бе изслушването на протокола на комисията по избора.

От представения от комисията протокол е видно следното:

- за председател на Съюза на слепите в България е избран Васил Трифонов Долапчиев с 54 гласа "за";
- за председател на Контролния съвет на ССБ е избран Емил Карамфилов Узунов - 56 гласа "за";
- членове на Управителния съвет на Съюза на слепите в България: Асен Алтънов - 53 гласа "за", Донко Ангелов - 52 гласа "за", Иван Янев - 54 гласа "за", Павлин Ангелов - 46 гласа "за", Велик Атанасов - 49 гласа "за", Дина Желева - 53 гласа "за", Методи Андонов - 38 гласа "за", Тодор Радев - 42 гласа "за", Стефан Данчев - 53 гласа "за", Борислав Лазаров - 53 гласа "за";

- членове на Контролния съвет на ССБ: Иван Славков - 54 гласа "за", Иван Бакърджиев - 53 гласа "за", Николай Йорданов - 50 гласа "за", Милчо Порожанов - 38 гласа "за".

С това дневният ред на първото заседание на седемнадесетото Национално общо събрание на пълномощниците на ССБ бе изчерпен и то бе закрито.

Кръгла маса по повод 95-годишнината на Съюза на слепите в България

Димитрина МИХАЙЛОВА

На 27 май в почивната станция на ССБ в Обзор се проведе кръгла маса по актуални проблеми на хората със зрителни увреждания. Кръглата маса беше организирана като част от мероприятията, посветени на юбилейната деветдесет и пета годишнина от създаването на Съюза на слепите.

На заседанията на кръглата маса присъстваха пълномощниците на XVII Общо събрание на ССБ, поканените на събранието гости - почетни членове на организацията и млади активисти, доказали вече своята съпричастност към проблемите и работата на Съюза.

Кръглата маса се ръководеше от председателя на ССБ г-н Васил Долапчиев, а като модератори участваха още Георги Гергов и Петър Стайков. Активно участие в работата й взе и проф. д-р Владимир Радулов.

В своето встъпително изказване г-н Долапчиев очерта значимостта на проблемите, които ще бъдат разгледани на кръглата маса, като прикани всички присъстващи и особено младежите, които бяха в залата, да вземат активно участие в дискусиата.

Първият проблемен кръг беше представен от Георги Гергов. Той е млад човек, член на ССБ, с висше юридическо и педагогическо образование. В продължение на няколко години работи в Комисията за защита от дискриминация.

В своето изказване г-н Гергов обърна внимание на това, че един от най-големите проблеми, с които се сблъскват незрящите в България, а и не само в България, е за тяхната пълноценна интеграция в обществото. Сам по себе си този проблем не би могъл да се обхване в рамките на краткото време, което беше предвидено на кръглата маса, и той прикани присъстващите да се концентрират върху един по-частен, но съвсем не по-незначителен проблем, а именно проблема за достъпността във всичките й измерения, достъпността, без която хората със зрителни увреждания не биха могли да разчитат на каквото и да било достойно място в обществото.

За да могат хората с увреждания, в частност със зрителни увреждания, да се интегрират максимално добре в обществото и във възможната най-голяма степен да се ползват наравно с всички останали от благините, достъпни за виждащите, е необходимо да бъде осигурена достъпност до всичко.

Назад в историята са останали онези модели, в които хората с увреждания биваха сегрегирани в повече или по-малко затворени общности. Днес, след приемането на Декларацията от Саламанка и особено след като ООН прие Конвенцията за правата на хората с увреждания, нещата се поставят по съвсем различен начин. Акцентът вече не се поставя върху увреждането, а върху бариерите, които съществуват пред хората с увреждания, и съответно мерките, които трябва да се предприемат за тяхното премахване.

Георги Гергов направи кратък преглед на различните видове достъпност, като акцентира не толкова върху това, което липсва, а върху съществуващите вече и у нас добри практики. Той обърна внимание на това, че когато се проектират нови обекти или когато се поставят изисквания за определен вид достъпност, и обикновените потребители, и съответните институции могат и трябва да се ръководят от

съчетаването на два основни принципа - принципа на разумните улеснения и принципа на универсалния дизайн. Тези принципи са залегнали в споменатата Конвенция за правата на хората с увреждания и тяхното съблюдаване трябва да се изисква във всички случаи, в които можем да говорим за достъпност за тази социална група.

В заключение той сподели огромното си задоволство от това, че когато има желание и разбиране от страна на институциите, резултатите могат да бъдат направо чудесни. Като особено добър пример Гергов посочи направеното при основния ремонт на Централна ЖП гара София, където за хората със зрителни увреждания са поставени всички необходими ориентири навсякъде, където това е необходимо.

След това думата беше предоставена на другите участници в кръглата маса.

Веселина Стоилова от Варна оцени положително това, което се прави в страната и в частност във Варна. Тя обаче алармира присъстващите и призова и ръководството на ССБ да се намеси при решаването на проблема с озвучаването на светофарите. По-специално г-жа Стоилова изрази тревогата си от това, че има кръстовища, на които зеленият сигнал е придружен със звуков сигнал, но зелената светлина указва възможност да се премине или в едната, или в другата посока, а звуковият сигнал и за двете посоки е един и същ. От този факт, естествено, следва много сериозна опасност за незрящите, защото те не могат да се ориентират в коя посока да тръгнат, без да се излагат на риск да бъдат блъснати.

Тя засегна и проблема за дискриминацията от малко по различен ъгъл, като призова да обръщаме внимание на незрящите върху факта, че невинаги, когато не е удовлетворено дадено тяхно желание, става въпрос за дискриминация. Ако някой кандидатства за дадено работно място и не спечели конкурса за него, това невинаги се дължи на дискриминационно отношение на работодателя, а в много случаи става дума за това, че някой от конкурентите на незрящия кандидат е бил по-добре подготвен от него, че някой от другите кандидати се е представил по-задоволително от него.

Проф. Радулов говори за незначителни, на пръв поглед дребни, а всъщност значими прояви на дискриминация, като апелира към незрящите и структурите на Съюза да реагират конкретно и своевременно във всеки подобен случай. Невинаги трябва да се търси намесата на централното ръководство, не всички проблеми могат да се решават само от най-високо място! Има много неща, за които намесата на регионалните организации в съответните населени места ще бъде напълно достатъчна, за да се реши един или друг проблем с достъпността. Постигнатото при ремонта на Централната ЖП гара в София той даде като пример за добро сътрудничество на специалистите от нашите среди и ръководството на ангажираните с ремонта институции.

Недялко Димов от София апелира към младите да запазват Съюза на слепите с добри предложения и качествени идеи и вече на тази база организацията да използва своя авторитет и възможностите си, за да въздейства за решаването на възникналите проблеми.

Втората тема, която беше дискутирана на кръглата маса, беше темата за трудовата заетост на хората със зрителни увреждания. Уводното изказване по нея беше предоставено на Петър Стайков. В самото начало на своето експозе той направи някои терминологични уточнения. На първо място поясни, че под трудова заетост ще разбираме само тази заетост, при която даденият индивид предлага на хората извън неговата семейна среда своя труд и продуктите от него във вид на стоки и услуги, срещу които получава определено възмездно възнаграждение. Именно този вид труд, а не извършването на допълнителни и спомагателни дейности в домашното стопанство, е трудът, който дава възможност на човека да повиши своя социален статус, да придобие доходи, с които да бъде полезен на себе си и за своите близки. Не трябва да забравяме, че докато за нормално виждащите хора липсата на работа е преди всичко липса на източници на доходи, то за незрящите към тази липса се добавя и драстичното намаляване на социалните контакти, т.е. липсата на работа е и липса или поне силно намаляване на възможностите за социална интеграция.

По показателя безработност на лицата със зрителни увреждания ние отдавна се изравнихме с развитите европейски държави, с изключение преди всичко на Испания и в по-малка степен на още две - три страни. За разлика от тях обаче при нас проблемите ни натискат с цялата си тежест, защото в напредналия свят най-неприятната последица от липсата на работа е затруднената социална интеграция, без към това да се добавят и проблемите, произтичащи от бедността.

Ето защо двойно по-голяма е отговорността на Съюза на слепите и на другите организации на и за

слепи за намиране на решения на този проблем. "Знам, че това е много трудно, но от това не следва, че не трябва да се полагат усилия, то лесно няма!"

След като направи кратък преглед на достъпността на професиите за хора със зрителни увреждания, г-н Стайков със съжаление констатира, че след сътресенията на прехода днес предразсъдъците отново са на власт, че днес на един незрящ човек спокойно може да му се откаже дадено работно място просто и само поради това, че някой ще каже, че той не би могъл да върши дадената работа, защото е сляп, а останалите, дори и без да се замислят, дълбокомислено ще се съгласят с него.

Заедно с това обаче в социалната реалност са настъпили и други промени, на които трябва да се обърне внимание. Много по-трудна е работата със самите незрящи, тъй като днес те вече не са концентрирани в производствено-битовите комплекси и в специалните училища. Не са изключение и случаите, в които по един или друг начин на подрастващите се внушава, че те не трябва да общуват със слепи.

От друга страна - все по ясно е, че не можем да очакваме с дадена кампания да успеем да просветим цялото общество колко положителни характеристики имат незрящите работници и служители. И оттук следва първият извод – "Опитите за положително въздействие върху незрящите все повече ще се изразяват в работа с малки групи и дори с отделни индивиди. В сферата на трудовата реализация не можем вече да очакваме масово реализиране на големи групи от нашия контингент. И в този случай ще трябва да се работи конкретно, човек за човек, конкретен кандидат за работа – конкретен потенциален работодател. На пазара на труда има много работни места, които са подходящи за заемане от незрящи и особено от хора с остатъчно зрение. Въпросът е как да се намери подходящият работодател, който да е съгласен да вземе на работа такъв човек. Тук освен предразсъдъците негативно влияние оказва и законодателната уредба, в която има твърде много защити за работниците и служителите. Но това, което е защита за този, който е вътре в системата, е в същото време бариера за този, който се опитва да влезе в нея. Ако един работодател не може да се освободи от работник или служител с увреждания, който не може или не желае да върши работата, за която е ангажиран, то той никога повече няма да поиска да наеме такъв човек, а от него това отношение лесно се разпространява и към останалите работодатели.

Налице са едновременно няколко неблагоприятни тенденции - много хора със зрителни увреждания попадат в състояние на трайна незаетост, което води до спадане до минимум мотивация за търсене на работа и за повишаване на собствената квалификация. Налице е и увеличаващо се недоверие от страна на тези индивиди към ССБ и към организациите, които биха се опитали да ги подпомогнат в процеса на търсене на работа".

В заключение г-н Стайков призова всички активисти на Съюза на слепите и тези, които работят в други организации на и за слепи в рамките на своите възможности да отделят внимание на въпроса за трудовото посредничество, защото без предлагане на такива специализирани посреднически услуги на пазара на труда незрящите все по-трудно и по-трудно ще стигат до успешна трудова реализация.

Васил Долапчиев изрази становище, че в много от случаите един от най-големите проблеми пред трудовата заетост сме си самите ние. Не са редки, а за съжаление се увеличават случаите, в които хората със зрителни увреждания нямат, а и не се опитват да получат необходимата квалификация, за да могат да излязат в конкурентната среда на пазара на труда.

Веселина Стоилова предложи да се действа в посока на това в законодателството да се въведе като нова социална дейност услугата "Подкрепена заетост" и да се продължат усилията по внедряването на ефективна квотна система за наемане на работа на хора с увреждания.

Йордан Младенов – директор на Центъра за социална интеграция на хора със зрителни увреждания в София, сподели скромния опит, който има в Центъра в сферата на подпомагането на отделни клиенти, като придружаване при провеждане на интервю, консултации по облеклото и външния вид на кандидата преди такива срещи. Той постави въпроса за ролята и значението на програмите за насърчаване на заетостта на хората с увреждания, като сподели, че според него, когато ССБ например има възможност да осигури места по тази програма, би било по-добре да не наема този човек в своите структури, а да се опита да употреби това място, за да пласира даден кандидат при работодател извън системата на организацията.

Петър Стайков отбеляза, че тези програми днес колкото помагат, толкова и пречат, защото тяхното наличие от една страна увеличава възможностите за наемане на работа на хора с увреждания, но от друга страна тяхното наличие демотивира работодателите да наемат тези хора по начини извън тези,

които се предлагат от програмите.

В последвалата дискусия бяха разгледани проблеми, свързани с причините за отмиране на някои класически в близкото минало професии за слепи.

Иван Крумов обърна внимание на необходимостта от ранно възпитание в ценността на труда и също така за това, че е нужно да се работи и за правилната професионална ориентация на незрящите. И всичко това, разбира се, трябва да се прави не от всички, а от специалисти, които да работят, съобразявайки се с конкретната социална среда, в която са поставени хората със зрителни увреждания. Да се надяваме, че след пет години при честването на стогодишнината на Съюза ще можем да се похвалим с по-добри резултати!

Проф. Радулов изрази становище, че ако незрящите искат да имат повече шансове да заемат дадени работни места, те би трябвало да се съобразяват с общите условия за работа на това място и да се адаптират към тях, да имат готовност да се откажат доброволно от някои привилегии, които им предоставя законодателството, за да могат да бъдат равни с колегите, с които ще работят. Други важни предварителни неща според него са подготовката за явяване на интервю и абсолютно задължителните умения по мобилност и самостоятелност.

Той постави въпросът за това какви са възможностите за разкриване на специализирани служби за настаняване на работа на хора със зрителни увреждания. Те няма да решат проблемите с трудовата заетост, но все пак биха могли да подпомогнат този процес. Освен това Съюзът на слепите би могъл да концентрира известна част от своите усилия и за развитие на така наречените следучилищни грижи за професионално ориентиране, особено на онези младежи и девойки, които завършват средно образование в системата на интегрираното обучение.

Васил Долапчиев разказа за опита на някои европейски страни при търсенето на работа на незрящите и обърна внимание, че тези проблеми са до такава степен необхватни, че не е по силите на един съюз на слепите и на някои други организации да се справят с тях. Необходимо е всичко това да си бъде част от всеобхватна държавна и общинска политика, а нашите организации трябва да консултират, да настояват и да подпомагат държавата при изпълнението на тези ѝ функции.

В този ред на мисли г-н Стайков предложи следното обобщение - "Ние наистина можем малко, но това, което го можем, нека да го правим както трябва".

След още някои уточнения по предложение на г-н Долапчиев участниците в кръглата маса преминаха към проблематиката от следващия панел, а именно - "В какъв съюз искам да членувам?". Както и предишните теми, и тази беше формулирана предварително, така че присъстващите активисти на ССБ бяха имали достатъчно време да осмислят проблематиката и да се подготвят за нейното обсъждане.

Пръв взе думата Николай Йорданов от Шумен - млад мъж, реализирал се в областта на лечебния масаж. В опит да обобщи всичко, което беше говорено по предишните теми, той формулира основната задача на ССБ: "Да се бори за премахване на всички бариери, които възпрепятстват достъпността и въобще реализацията и интеграцията на незрящите". Друг проблем, който г-н Йорданов постави, беше възможността на Съюза да подпомага масажистите с увредено зрение. В това отношение той пожела ССБ да вземе присърце създадената преди няколко години Асоциация на незрящите масажисти, за да може тя да заработи на пълни обороти. На предложението отреагираха и Стайков, и Долапчиев, които обърнаха внимание на това, че смисълът на такива сдружения е именно в тях да се самоорганизируют онези, които са наистина заинтересовани. Съюзът на слепите може да помага и, разбира се, ще помага, но той не може и не бива да изземва нито функциите им, нито инициативността на техните членове.

Асен Алтънов разказа за основаването на Асоциацията на масажистите и за усилията, които нейното ръководство полага да подпомага наемането на работа на онези, които са придобили правоспособност и искат да работят. Той обаче маркира и проблема, който според него се състои в това, че немалка част от новоназначаваните масажисти не са свикнали да работят и не успяват да се докажат на работните си места. Алтънов прикани всички масажисти да се отнасят сериозно към професията си, защото само по този начин те ще си осигурят работните места и съответно доходите, които да получават от тях.

Недялко Димов започна изказването си с думите: "Аз, а според мен и болшинството от незрящите биха искали да има точно този съюз и те да членуват точно в такъв съюз. Разбира се, необходимо е постепенно да се правят промени, като ръководството на организацията по-често се обръща към младите, като ги събира и изслушва техните проблеми и предложения и в рамките на възможностите си след това да съдейства за реализиране на добрите идеи и решаване на наболелите проблеми".

Моника Методиева - ученичка в УДНЗ "Луи Брайл", смята, че за да бъде Съюзът полезен за своите млади членове, би трябвало самите те да бъдат по-инициативни. "И когато искаме нещо да се направи за нас, да знаем точно какво искаме. И не само да искаме, а да се постараяме и да помогнем това нещо да се осъществи".

Силвия Дойчинова от Стара Загора сподели, че за да бъде Съюзът по-близо до нас, трябва самите ние, младите, а и не само младите, да не се притесняваме и да обсъждаме проблемите, и да правим предложенията, които считаме за интересни. "Съществуват вече много възможности за общуване и ние трябва да се възползваме от тях".

Васил Долапчиев разказа за своите срещи с млади хора в София и страната и с тревога отбеляза факта, че голяма част от тях са склонни да проявяват активност на ниво критика, но когато се стигне до разговор за позитивни неща, те като че ли губят енергията си. На много места се забелязва нежелание при младите да се включват в дейностите на организацията. Той призова всички - и млади, и стари, да работим заедно за нашите каузи.

По повод изречение на Николай Йорданов г-н Долапчиев обърна внимание, че на равнище ТСО не е реално да говорим за такова възнаграждение, което да е достатъчно човек да се прехранва от него. Финансовият ресурс на ССБ е твърде, твърде ограничен и не е възможно да се заплаща всяка активност в системата. В сравнение с миналото разходите на организацията са драстично намалени, но е немислимо да се опитваме да увеличаваме средствата за възнаграждение на работещите в нея. Трябва сериозно да се замислим върху това, че и при нас, както и в цялото общество, има много неща, които отдавна са се вършили и днес могат да се вършат, така да се каже, на обществени начала.

Ваня Димитрова също постави някои конкретни въпроси, след, което думата поиска г-н Иван Янев. Той апелира да се положат усилия да се увеличи експертният потенциал на Съюза, така че във всеки случай, когато например от някое министерство се обърнат към нас за становище по даден проблем, ние да сме в състояние веднага да предложим нашата сериозна експертиза. Той предложи да се мисли по това дали не би било възможно да се създаде нещо като обществен съвет към ССБ, в който да се включват хората, които наистина притежават качествата на сериозни експерти по проблемите на незрящите.

Стефка Пенчева пожела в резултат от дейността на Съюза в близко време поне във всички областни центрове в България да има действащи центрове за социална интеграция на хора със зрителни увреждания. Съответно и хората, които работят в ССБ, да бъдат висококвалифицирани, да владеят новите компютърни средства за работа и комуникация и в бъдеще да има повече такива срещи, на които така спокойно и отговорно да си говорим.

Според Пламен Стоилов от Варна младите хора нямат интерес да бъдат активни в Съюза на слепите не толкова, защото се интересуват от пари, а защото не са добре информирани за това какво прави Съюзът и по-важното - как го прави. Младешките могат да се учат именно от такива събрания и семинари. Така те ще се научат и на дисциплината, която се изисква, за да участваш в работата на подобни форуми. Младите хора тук присъстват като гости, но от всички пълномощници в Общото събрание няма нито един човек до 30 години. По-възрастните членове на организацията не се съгласяват да избират в нейните органи млади хора, а не се съгласяват, защото им нямат доверие. И те напълно основателно казват, че е по-добре да се избере някой по-опитен. От друга страна младите наистина нямат опит, но те могат да се обучат само като участват в работата на структурите на ССБ. "Но за да участват, те трябва да бъдат избрани, а не ги избират, защото те все още нямат достатъчен опит." Като изход от тази противоречива ситуация той предложи да се помисли дали не би било разумно да се въведат квоти за млади хора в изборните органи на Съюза на слепите.

Илияна Киркова от Враца апелира да се подобри поддръжката на сайта на ССБ.

Председателят на Съюза сподели, че проблемът не е в това, че Съюзът на слепите не дава достатъчна информация за своята дейност, проблемът много повече идва от това, че съюзните членове, в това число и младите, не се интересуват от тази информация. "А трябва някак да ги накараме да се интересуват, да проумеят, че ако живеем като вълци единаци няма как да променим съдбата на незрящите в България. Поотделно някои могат и да успеят, но като цяло, ако искаме да правим полезни неща за всички, трябва да сме наясно, че това е възможно само ако действваме заедно. Що се отнася до бъдещето - тук две мнения няма. Бъдещето на ССБ е в ръцете на младите. На това нещо алтернатива няма. И младите трябва да се вземат в ръце, да навлизат в организацията, разбира се, да се интересуват

от нея, да четат отчетните материали и да има все повече и повече такива срещи, на които проблемите да се обсъждат и да се предлагат различни идеи за тяхното решаване. Ние трябва да вървим едни към други и аз съм сигурен, че някъде все пак ще се срещнем!"

С това работата на семинара приключи и ми се струва, че всички участници бяха удовлетворени от нея и ще имат желание в бъдеще отново да участват на подобни форуми.

Тържествен концерт

Димитрина МИХАЙЛОВА

Кулминационен момент в честването на 95-ата годишнина на Съюза на слепите в България бе тържественият концерт, посветен на юбилея. На него гостите бяха запознати с историята на организираното движение на слепите в родината ни. Председателят на ССБ Васил Долапчиев се обърна към младите, на които принадлежи бъдещето, с пожеланието те да продължат добрите традиции и да работят за още по-успешното развитие на организацията. "Необходимо е през идните години да съхраним нашето единство, да продължим да се учим как да се борим успешно за благородната кауза на Съюза на слепите, да продължим да се борим хората със зрителни увреждания да станат равноправни, равностойни и достойни граждани на обществото."

Марин Матев - активен деец на организираното движение на слепите и участник в създаването на общия Съюз на слепите в България през 1951 г., приветства присъстващите и от дистанцията на времето сподели преживяното на първия обединителен конгрес на ССБ.

Поздравления поднесе и почетният член на организацията г-н Иван Крумов - председател на сдружението ни от 1990 до 1998 година.

Талантливи музиканти от различни части на България зарадваха гостите със своите великолепни изпълнения. Тържественият концерт завърши подobaващо с "Многая лета", което беше заключителното сърдечно пожелание на всички присъстващи към нашата организация.

Програма за дейността на Съюза на слепите в България за периода юни 2016 - май 2021 година

I. ПРАВОЗАЩИТНА ДЕЙНОСТ И ВЪТРЕШНОСЪЮЗНИ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

Съюзът на слепите в България трябва да продължи да бъде основният национален защитник на човешките, гражданските, социалните, икономическите и други права на хората със зрителни увреждания и да работи за подобряване на качеството на живота им чрез пълноценната им ресоциализация в обществото. Главните акценти в дейността ни в тази област да бъдат:

1. Участие с експерти в дейността на:

- А) Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерски съвет.
- Б) Работни групи за промени на националното законодателство в областта на хората със специфични възможности, синхронизиращи го с Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.
- В) Комитетите за наблюдение на оперативните програми – "Развитие на човешките ресурси", "Добро управление", "Иновации и конкурентоспособност".

2. Участие в процеса и изработване на мониторинговия доклад за България за изпълнение на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

3. Изграждане на ползотворни контакти с представители на държавната и общинската власт и създаване на лоби в тях с цел реализиране на политики за социално включване на хората без зрение.

4. Изработване на съвместни становища с национално представителните организации на и за хора с увреждания по:

А) предстоящото изработване на нови закони за интеграция на хората с увреждания, социално подпомагане, социални услуги и др.;

Б) секторните политики за:

- експертизите на вида и степента на увреждане и на работоспособността;
- реализацията на дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания;
- достъпни образование, здравеопазване, архитектурна, транспортна, информационна среда;
- развитие на социалните услуги.

5. Участие на представители на РСО в местните обществени съвети за интеграция на хората с увреждания и допринасяне за развитието на ефективни общински социални политики.

6. Ограничаване и елиминиране на всякакъв вид дискриминация поради увреждане и отстояване на равнопоставеността в обществото.

7. Активно да работи с националните и местни медии за популяризиране на дейността на ССБ с цел промяна на отношението на обществото към проблемите и правата на хората със зрителни увреждания.

8. Периодично запознаване на членовете на ССБ с техните права и оказване на помощ при реализацията им. Провеждане на обучение на актива в тази област с цел предоставяне на необходимите консултации.

9. Редовно актуализиране на сайта на ССБ в частта национално законодателство, регламентиращо правата на хората с увреждания.

II. ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ. КАДРОВА ПОЛИТИКА. ВЪТРЕШНОСЪЮЗНИ НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

Главната задача на ССБ през този период трябва да бъде плавната смяна на поколенията в ръководните ни еднолични и колективни органи. Бъдещата ни организационна политика трябва да отчита следните фактори:

- А) тенденциите в числеността на сдружението;
- Б) концентрацията на незрящи по общини и области;
- В) възрастовите, образователните и половите показатели на членския състав;
- Г) оптимизиране на структурата на ССБ.

На този фон основните ни задачи са:

1. УС на ССБ и РУС да приемат програми за отбелязване на 95-годишния юбилей на организацията ни.
2. Да се осигурят подходящи условия и финансов ресурс за организиране на заседанията на:
  - А) XVII Национално общо събрание на пълномощниците на ССБ;
  - Б) Управителния съвет и Контролния съвет на ССБ;
  - В) регионалните събрания на пълномощниците и териториалните общи събрания;
  - Г) управителните и контролните органи на регионалните и териториалните организации.
3. УС на ССБ да разработи модел за системно активно издирване и работа с потенциални членове на Сдружението, който да бъде финансово и технически обезпечен през мандата. Да се проведе обучение на председателите на РСО и ТСО за работа с потенциалните членове.

4. Клубовете за интеграция на хора със зрителни увреждания, функциониращи в страната, да продължат да се утвърждават като центрове за:
  - А) предлагане на социални и административно правни услуги;
  - Б) контакти и обмен на информация между членовете;
  - В) творчески и спортни изяви, провеждане на лекции и семинари;
  - Г) чествания на национални и регионални празници, събития от историята на организацията и други.
5. Отчитайки интересите на членовете на организацията, да се търсят нови форми за съюзен живот и да се повишава качеството на традиционните дейности. Да се обменя положителният опит между структурите на ССБ.
6. Да продължи ежегодното събиране на статистическа информация за членовете на организацията, която след анализ да послужи за повишаване на ефективността на провежданата политика.
7. Периодично организиране на семинари за подготовка на кадрите и участие в курсове, организирани от лицензирани фирми за обучение.
8. С цел повишаване на активността на сдружението и кадровия му потенциал председателят на ССБ да провежда редовно срещи за обсъждане на политиката на ССБ в областта на интеграцията на хората без зрение с:
  - А) регионалните и териториалните ръководни органи;
  - Б) актива и членовете на сдружението;
  - В) младежи до 35-годишна възраст.
9. РСО и ТСО активно да работят с младежите, членуващи в организацията, и да подкрепят техни инициативи, допринасящи за личностното им развитие и включването им в дейността на ССБ.
10. Системна актуализация на вътрешносъюзните нормативни документи и разпространяването им сред актива на ССБ.
11. Редовно актуализиране на сайта на ССБ в частта за вътрешносъюзните нормативни документи.
12. С цел популяризиране дейността на ССБ да бъдат отпечатани:
  - А) брошура "Когато сте с хора без зрение";
  - Б) дигляна "Дейност и структури";
  - В) каталог на помощно-технически средства;
  - Г) брошура "Правила за достъпност на архитектурната среда за незрящи".
13. Оказване на финансова подкрепа на членове на ССБ, работещи в областта на науката или писатели, за издаване на техни трудове или произведения.

III. СОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ И ПОМОЩНО-ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА. ДОСТЪПНА СРЕДА

Съюзът на слепите в България в партньорство с Националния център за рехабилитация на слепи - Пловдив трябва да развива всички форми на социална рехабилитация за хора със зрителни увреждания, допринасящи за придобиване на умения за независим живот.

Ние планираме да:

1. Съюзът на слепите в България да създаде необходимата организация за качествено изпълнение на договорите за възлагане на управлението на социалната услуга в общността - Център за социална рехабилитация и интеграция на незрящи, в градовете София, Габрово, Перник и Русе.
2. С цел утвърждаване на сдружението като национален доставчик на социални услуги за хора със зрителни увреждания ССБ да продължи да участва в обявени от общините конкурси за възлагане на управлението на социалната услуга в общността - Център за социална рехабилитация и интеграция.
3. При възможност организацията ни да предоставя подходяща материална база за дейността на новоизграждащите се центрове за социална рехабилитация и интеграция на хора със зрителни увреждания.
4. Регионалните ръководства на ССБ да продължат партньорството с центровете за социална рехабилитация и интеграция на хората със зрителни увреждания и да съдействат за осигуряване на потребители, проучване на потребностите на съюзните членове, усъвършенстване на предлаганите

услуги и организиране на съвместни мероприятия.

5. ССБ и Националният център за рехабилитация на слепи - Пловдив да:

- А) отбележат по подобаващ начин 50-годишния юбилей на Националния център за рехабилитация на слепи – Пловдив;
  - Б) информират членовете на организацията за предлаганите услуги в Центъра и насочват незрящите за включване в курсове за основна рехабилитация и професионално обучение, провеждани от него;
  - В) оказват подкрепа на децата в интегрирана форма на обучение;
  - Г) организират семинари за обучение на кадрите, работещи в центровете за социална рехабилитация и интеграция.
6. Съюзът на слепите в България системно да разширява гамата на предлаганите помощно-технически средства и да поддържа необходимата информация за тях в сайта на организацията. Сдружението да осигурява финансов ресурс от бюджета си и дарители за безвъзмездно или при облекчени условия предоставяне на помощно-технически средства на членовете на организацията.
7. Да продължи дейността за подобряване на достъпността на архитектурната и транспортната среда. Комисии от съюзни членове, притежаващи необходимата експертиза, периодично да извършват оглед и оценка на населените места и да съставят протоколи за наличните бариери. Председателите на регионалните и териториалните съюзни организации да провеждат срещи с кметове, главни архитекти, общински съветници, дирекциите "Устройство на територията" и други с цел акцентирание на вниманието им върху необходимостта урбанизираните територии да бъдат достъпни за хора с нарушено зрение и за ефективно прилагане за изпълнение на Наредба № 4 от 01.07.2009 г. за проектиране и поддържане на строежите в съответствие с изискванията за достъпна среда за населението, включително за хората с увреждания, чл. 9 от Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН и транспортните регламенти на Европейския съюз.
8. Да бъдат проведени срещи с ръководствата на търговските вериги в страната с цел организиране на обучение на персонала за подпомагане на незрящи при пазаруване.

IV. ИНФОРМАЦИОННА, ХУДОЖЕСТВЕНО-ТВОРЧЕСКА И СПОРТНО-ТУРИСТИЧЕСКА ДЕЙНОСТ

1. Списание "Зари" като печатен орган на ССБ да продължи да бъде основен източник за информация на членовете ни за дейността на сдружението в областта на защитата на правата на хората без зрение и за съюзния организационен живот. То трябва да бъде трибуна за изразяване на позиции по политиката на ССБ и основните проблеми на незрящите. На неговите страници да намират изява таланти в областта на поезията и прозата. Да продължи поддръжката на списание Зари.
2. За гарантиране правото на достъп до информация на членовете на сдружението да бъдат издавани традиционните:
  - а) брайловите списания:
    - "Зари",
    - "Кръгозор",
    - "Спортен преглед",
    - "Вариант",
    - "Женски свят",
    - "Минерва",
    - "Светулка";
  - б) говорещи книги – средно годишно новозаписаните заглавия да са 120-140, а възстановените книги от Златния фонд - 150-170;
  - в) говорещите списания:
    - "Зари",
    - "Съвременност",
    - "Знание",
    - "Литературен калейдоскоп",
    - "Домашен съветник",
    - "Наблюдател"

"Българо есперантисто".

3. Да се организира абонаментна кампания за плоскопечатните и брайлови издания на говорещи книги и списания за личната библиотека.
4. В сайта на ССБ да се поддържа каталогът на говорещите книги.
5. По повод Деня на белия бастун - 15 октомври, 13 ноември - Световния ден на слепите, и 3 декември - Световен ден на хората с увреждания, да се организират пресконференции, концерти, спортни състезания, конкурси за писане и четене на брайл, срещи с представители на институции и други с цел популяризиране на възможностите на хората със зрителни увреждания и представяне на техните проблеми.
6. Създадената работна група за оценка на достъпността на сайтовете на институциите да продължи своята работа по тяхната оценка. При констатиране на несъответствие със Закона за електронно управление и Наредбата за електронни административни услуги от 2008 г. председателят на комисията да установява контакт с експерти на учреждението с цел отстраняване на допуснатите слабости.
7. Да се полагат системно усилия за привличането на млади членове в художествено-творческата дейност на организацията. Регионалните организации, в които няма развита такава дейност, да обсъдят с управителните съвети и актива възможностите за създаването на певчески, инструментални и други състави.
8. Да се организират участия на действащите художествено-творчески състави и индивидуални изпълнители в регионални и национални фестивали, певчески конкурси и събори и други.
9. РСО да организира спортни състезания между членовете си по практикувани в организацията спортове. Те трябва да положат усилия да осигурят финансиране от общините за провеждане на турнири с участието на отбори от други региони.
10. Организацията да продължи да подкрепя спортните клубове и федерацията "Спорт за хора със зрителни увреждания" в процеса на осигуряване на трайни финансови източници за дейността им. ССБ да разработва проекти за реализиране на спортни мероприятия и да оказва експертна помощ на спортните клубове и федерацията при кандидатстването по програми. Сдружението с целия си кадрови и организационен ресурс да оказва съдействие при организирането на спортни състезания и участието в международни първенства.
11. ССБ и федерацията "Спорт за хора със зрителни увреждания" да осъществяват системна координация на своите действия и съвместно да планират годишните спортни календари.
12. Да се организират туристически походи и екскурзии до природни местности, исторически забележителности, културни паметници и други.
13. Да продължи безвъзмездното разпространяване на софтуерния продукт и обучението на членове на ССБ за работа с българоговорещия синтезатор в Windows среда.

V. ТРУДОВА ЗАЕТОСТ. АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНИ УСЛУГИ. СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ И ПОЧИВНО ДЕЛО

1. Ръководството на ССБ и РСО системно да разпространяват сред членовете на организацията информация за действащи програми, осигуряващи заетост на хора с увреждания, финансирани от:
  - А) Агенцията за хората с увреждания;
  - Б) Агенцията по заетостта и нейните структури в страната.Да бъде оказвана подкрепа при намиране на работодатели и изготвяне на проекти.
2. Да се разширят контактите с работодатели, желаещи да наемат хора със зрителни увреждания. Председателите на РСО да ги запознават с действащите програми на Агенцията за хората с увреждания и Агенцията по заетостта.
3. Ръководството на ССБ, регионалните и териториалните му структури системно да запознават членовете на организацията с нормативните документи, уреждащи правата им.
4. Регионалните организации да търсят възможности за подпомагане на нуждаещите се съюзни членове в пари и натура.
5. ССБ да сключи договор с Агенцията за хората с увреждания за осигуряване на средства за изплащане на целева помощ за придружител на лицата с намалена работоспособност над 90%

вследствие увреждане на зрението. Регионалните и териториалните организации да организират процеса по набиране на молби, декларации и служебни бележки и изплащане на средствата на правоимащите.

6. Да се създадат подходящи условия за почивка на членовете на организацията в почивните бази на ССБ и ползване на правото им за балнеолечение и рехабилитация, съгласно Закона за социално подпомагане и правилника за неговото прилагане.

7. Организацията да оказва съдействие на своите членове за:

А) ползване на услугите на социалния патронаж;

Б) осигуряване на личен или социален асистент, домашен помощник и др.;

В) ползване на офталмологични или друг вид медицински услуги;

Г) настаняване в старчески домове.

VI. ВРЪЗКИ СЪС СРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ В СТРАНАТА И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

1. ССБ да разшири партньорството с национално представителните организации на и за хора с увреждания и други НПО, работещи в областта на интеграцията на хората със специфични възможности. Организацията да полага усилия за реализиране на съвместни проекти и обмен на информация за добри практики. Сдружението ни да се включва при организирането на събития, насърчаващи защитата на човешките права, протестни акции, антидискриминационни кампании, дискуссионни кръгли маси, семинари и други.

2. ССБ да продължи изграждането на двустранни партньорски взаимоотношения с национални организации на слепи от региона и да работи за издигане на ролята на Балканския консултативен комитет като инструмент за отстояване на интересите на организациите в Югоизточна Европа.

3. Представители на ССБ да участват в:

А) Генералните асамблеи на Европейския и Световния съюз на слепите;

Б) комисиите към Борда на Европейския съюз на слепите;

В) интернет мрежите към Европейския съюз на слепите за обмен на информация за правата на хората със зрителни увреждания и добри практики.

Г) международни конференции и семинари по въпросите на образованието, професионалното обучение, трудовата реализация, развитието на информационните технологии, помощните технически средства и други.

4. Съвместно със сродни организации от региона и европейската общност да проучим възможностите за реализация на съвместни проекти, финансирани по европейски програми за трансгранично или друго сътрудничество. Да се установят партньорства с нови организации.

VII. ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ССБ И УПРАВЛЕНИЕ НА ИМУЩЕСТВО МУ

1. Ръководството на ССБ да работи за осигуряване на ежегодни субсидии за дейността на организацията от Държавния бюджет.

2. Ръководствата на РСО и ТСО да полагат усилия за осигуряване на средства от общинските бюджети за финансиране на дейността им.

3. За гарантиране на устойчивост и разширяване на дейността на ССБ да се разработват проекти.

4. Поддържане на база данни на обектите на ССБ, необходими за производствени нужди, отдадени под наем и свободни площи.

5. С цел увеличаване на приходите от съюзно имущество да се активира дейността по:

А) пазарното предлагане на неизползвани обекти;

Б) събирането на приходи от отдадените под наем имоти;

В) извършване на неотложни ремонти с приходи от наеми, дарители, проекти и други източници;

Г) проектиране и изграждане на нови обекти в София за отдаване под наем.

6. С цел повишаване на приходите от дейността и разширяване на социалните функции на почивните бази на ССБ в Обзор, Дряново и Шипковски минерални бани да се:

А) извърши проектиране на нов комплекс върху парцела, собственост на ССБ, в град Обзор. Той да съдържа:

- търговска зона с обекти за отдаване под наем;
- хотелски комплекс, включващ: стаи, зони за хранене, конферентна зала и зони за развлечения;
- Б) при възможност да се акумулира необходимият финансов ресурс и пристъпи към изграждане на търговската зона в град Обзор;
- В) да се извърши проектиране с цел разширяване на Почивна станция "Релакс" - Шипковски минерални бани и при възможност да се пристъпи към поетапно строителство на:
  - разширяване на балнеолечебния център;
  - разширяване на ресторанта;
  - изграждане на детска площадка, фитнес и кът за отдих на открито;
- Г) проектиране и при възможност изграждане в Почивна станция "Поп Харитон" - Дряново на:
  - детска площадка;
  - фитнес на открито;
  - зона за развлечения на открито.

VIII. КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ

През периода е необходимо да се продължи работата в следните направления:

1. Повишаване на превантивния контрол, като акцентът се постави върху оказването на методическа помощ за правилното прилагане на действащите нормативни документи.
2. Да се изисква от органите на ССБ и стопанските му структури:
  - познаването на Устава, нормативните документи и изпълнението на решенията на органите на ССБ;
  - спазването на финансовата дисциплина - разходи и приходи по приетия бюджет, правилното изразходване на всички средства и тяхното отчитане;
  - регулиране на вътрешните отношения и взаимозадължениостта между търговските дружества. Своевременно издължаване на вноските по кредити и други плащания.
3. Да се извършва контрол върху:
  - опазването на движимо и недвижимо имущество, собственост на ССБ;
  - увеличаването на приходите от отдадено по наем съюзно имущество;
  - получаването, ползването и погасяването на кредити, получени от търговските дружества на ССБ и техните подразделения.
4. За тази цел трябва да се:
  - извършват цялостни или тематични проверки;
  - периодично да се провеждат съвместни съвещания - семинари с председателите на РКС, на които да се разглеждат въпроси за практическото приложение на вътрешносъюзните документи, промените в тях, както и резултатите от извършените проверки.
  - внасят информации в УС на ССБ за констатациите от извършените от КС проверки с предложения за решения и препоръки за предприемане на мерки за отстраняване на допуснати грешки и нарушения.

Уважаеми пълномощници на XVII Национално общо събрание на ССБ,

Периодът, който обхваща настоящата програма, е дълъг, за да бъдат предвидени в детайли всички задачи пред организацията ни. Голямата динамика на общественно-политическите и икономическите събитията често ще налага смяна на приоритетите и пренаписване на дневния ред на Сдружението. Този документ е открит за нови идеи и конкретни предложения. Той ще послужи за база в бъдеще XVII Национално общо събрание на пълномощниците на ССБ да приема годишни програми с по-висока степен на конкретика за дейността на организацията.

Васил ДОЛАПЧИЕВ,
председател на ССБ

Отчетен доклад на Контролния съвет на ССБ за дейността му през мандат април 2011 - май 2016

Уважаеми читатели, спазвайки решението на УС на ССБ, публикуваме пълния текст на отчетния доклад на Контролния съвет на Съюза на слепите в България.

През изтеклия мандат Контролният съвет на ССБ, избран на XVI Национално общо отчетно-изборно събрание на ССБ, работи в състав: Емил Узунов от РСО Пловдив, Александър Гогов – РСО Стара Загора, Иван Бакърджиев – РСО София, Милчо Порожанов – РСО Благоевград и Невяна Сотирова от РСО Плевен.

Дейността ни изцяло бе подчинена на Устава на ССБ, Наредбата за дейността на контролните органи на ССБ и други вътрешни нормативни документи на Съюза на слепите в България, както и на приетата петгодишна програма от XVI Национално общо събрание на пълномощниците на Съюза на слепите в България и ежегодно приеманите такива от КС на ССБ.

През отчетния период Контролният съвет и регионалните контролни съвети работиха като единна контролна система, имаща правото и задължението да контролира цялостната съюзна дейност. На първо място задачата ни бе да следим стриктно за изпълнението на решенията на органите за управление на Съюза на слепите в България.

През отчетния период КС на ССБ е провел 13 заседания, на които бяха обсъдени резултатите от извършените проверки.

През отчетния период КС на ССБ извърши общо 53 проверки, от които 21 на РСО, 3 на ТСО, 6 на почивните бази на ССБ, 14 на холдинга, дъщерните дружества и клоновете към холдинга и 9 по жалби и сигнали.

При извършването на проверките се даде възможност на всички страни да се запознаят с резултатите и констатациите и да изразят своето становище, както и да дадат допълнителна информация и обяснения.

През настоящия мандат КС на ССБ е приел общо 60 (шестдесет) решения, които бяха приемани след подробни анализи, обсъждания и дискусии.

В така приетите решения се съдържат констатации от извършени проверки, препоръки, становища и отговори по подадени жалби.

Съгласно решение на КС на ССБ, взето с протокол № 2/28.07.2014 г., решенията на КС на ССБ се публикуват в печатния орган на ССБ - списание "Зари", което е новост в практиката на КС на ССБ.

На много от заседанията се обсъждаше практиката по приложението на Устава на Съюза на слепите в България и другите вътрешни нормативни документи на ССБ.

На всички заседания на КС на ССБ участваха председателят на ССБ и главният счетоводител на ССБ. КС на ССБ ежегодно изготвяше отчетен доклад за дейността си, който се представяше за обсъждане и приемане на Националното общо събрание на пълномощниците на ССБ.

В така изготвените доклади, приети от Националното общо събрание на пълномощниците на ССБ, подробно са отразени резултатите от правените проверки, направените констатации и дадените препоръки, поради което считаме за ненужно отново те да бъдат преповтаряни в настоящия материал. Тук ще си позволим да направим само един обобщен извод на констатираните слабости и грешки при извършените проверки на холдинга, дъщерните фирми, клоновете към холдинга - собственост на ССБ. Констатират се слабости в документалната обосновааност на счетоводните операции, изразяващи се в неоформяне на командировъчни заповеди, авансови отчети, липсата на подписи на ръководители, подотчетни лица и други.

Констатират се слабости при оформянето на външните услуги, доста често липсват приемно-предавателни протоколи, договори за извършването и приемането им.

Закупените суровини и материали, резервни части и др. се изписват веднага на разход, без те да се

оскладяват, като липсва конкретизация за какво точно са разходвани съответните суровини и материали.

Констатират се слабости и относно изготвянето на инвентаризационни описи на наличните дълготрайни материални активи (ДМА).

Невинаги, когато придобиват предприятията ДМА, се съставят актове за заприходяване на същите. Допускат се слабости и при предаването на промишлен отпадък, липсват договори, приемно-предавателни протоколи, кантарни бележки и други.

Във връзка с така направените констатации КС на ССБ даваше препоръки за отстраняването им. През 2014 – 2015 г. КС на ССБ засили последващия контрол - в смисъл изпълнени ли са дадените препоръки.

Следва да се отбележи, че голяма част от дадените препоръки са изпълнени, но все още има какво да се желае в тази насока.

Въпреки направените констатации за слабости и грешки, не се установиха злоупотреби с парични средства и стоково-материални ценности.

Управителите на търговските дружества стопанисват и управляват съюзното имущество в рамките на закона, като се констатира, че не са нанесени щети.

По време на мандата председателят на КС на ССБ еднолично е постановил две решения по чл. 10, ал. 1 от Наредбата за дейността на контролните органи на ССБ, след което ги е внесъл за информация на заседания на КС.

След приемането на резултатите и констатациите от така извършените проверки от КС на ССБ, на основание чл. 21, ал. 2 от Устава на ССБ, председателят на КС ги внасяше в УС на ССБ за разглеждане, обсъждане и вземане на решения за търсене на отговорност.

Председателят на Контролния съвет на Съюза на слепите в България участваше във всички заседания на Управителния съвет на Съюза на слепите в България със съвещателен глас, като следеше за спазването на Устава и другите вътрешни нормативни документи на ССБ.

На много заседания КС е обсъждал прилагането на Устава на ССБ и другите вътрешни нормативни документи на Съюза на слепите в България, както и тяхната актуализация.

През настоящия мандат КС на ССБ разработи указания по прилагането на Наредбата за членство в Съюза на слепите в България.

Така разработените указания бяха сведени до председателите на РКС и същите бяха задължени да извършват два пъти в годината проверки относно новоприетите членове на ССБ, спазени ли са условията и редът за приемане на нови членове на ССБ, визирани в устава на ССБ и Наредбата за членство в ССБ.

КС и РКС ежегодно следяха за спазването на чл. 52 от ППЗИХУ при отпускането на целеви помощи по същия текст.

Председателят на Контролния съвет и председателите на регионалните контролни съвети постоянно даваха консултации на председателите на РСО и ТСО, както и на членовете на РУС и управителните съвети на ТСО, по приложението на Устава на ССБ и другите вътрешни нормативни документи на ССБ, по организационни въпроси и други.

През 2015 г. в регионалните съюзни организации и в териториалните такива се проведе отчетно-изборна кампания.

В тази връзка председателят на Контролния съвет на Съюза на слепите в България участва във всички регионални общи събрания на пълномощниците, на които бяха избрани председателите на РСО, РУС, председателите на РКС, пълномощниците на Националното общо събрание на пълномощниците на ССБ и резервните такива.

В хода на отчетно-изборната кампания се извърши обновяване на съставите на РКС, като в много от случаите бяха избрани нови председатели на РКС при спазване на принципа на приемственост.

При избора на новите ръководни органи на РСО и ТСО не се констатираха нарушения на устава на ССБ и Наредбата за реда и условията за свикване и провеждане на Общото събрание на ТСО и Регионалното събрание на пълномощниците.

Регионалните общи събрания на пълномощниците бяха подготвени и проведени при добра организация с изключение на регионалното общо събрание на пълномощниците на РСО Габрово.

В организационно отношение заседанието на Регионалното общо събрание на пълномощниците на

PCO Габрово бе подготвено и ръководено лошо, което предизвика на моменти хаос сред пълномощниците.

Нещо повече - нарушена е разпоредбата на чл. 36, ал. 3 от Наредбата за реда и условията за свикване и провеждане на общото събрание на ТСО и Регионалното събрание на пълномощниците, тъй като протоколите от заседанието и на изборната комисия не са изпратени след заседанието в 15-дневния срок в ЦУ.

Така изложените обстоятелства и констатираните нарушения не създават предпоставки и условия за касиране на проведените избори в PCO Габрово.

От направените проверки на PCO и ТСО се установява, че в организационно отношение структурите на ССБ работят при спазване на Устава и вътрешнонормативните документи. Разбира се, констатира се и слабости, които обаче са от такъв характер, че не могат да повлияят на направения по-горе извод. Такива слабости например са несъхраняването на парични средства на отделни места, макар и дребни суми в каса, липсата на инвентаризационни описи на имуществото на организациите, които обаче слабости след дадените препоръки са отстранени.

Приходите на PCO са от членски внос, дарения в пари и натура и отпуснати средства от някои общини за издръжка и подпомагане на дейността на съответната организация. Тези приходи се използват за дейността на съответното PCO. За получените дарения, където има такива, се издават свидетелства за дарения, съставят се протоколи за раздадените дарения в натура, а даренията в парични средства се отразяват в касовата книга.

Не се констатираха нарушения на правилника за набиране и разходване на средства за дейността на ССБ.

Както обикновено, регионалните контролни съвети изпратиха до КС на ССБ приетите от тях програми и отчети за дейността си и протоколи от извършените проверки.

Регионалните контролни съвети представиха в КС горесцитираните документи в срок.

През мандата РКС са извършили 344 проверки, както следва: обединени Благоевград и Кюстендил – 30, Бургас – 24, Варна – 15, Габрово – 9, Кърджали – 70, Монтана – 10, Плевен – 15, Пловдив – 6, Силистра – 20, Сливен – 14, Смолян – 15, София – 59, Стара Загора – 11, Русе – 30, Шумен – 16.

Контролният съвет счита за необходимо да изнесе в настоящия материал по-конкретна информация за дейността си за последната година от отчетния период, а именно 1.05.2015 – 30.04.2016 година.

През този период КС на ССБ е извършил 10 (десет) проверки, от които 3 (три) на търговски дружества, собственост на ССБ и клонове на холдинга, "Успех ССБ Холдинг" ЕООД - клон Варна, "Успех Елком ССБ" ЕООД - Варна, "Успех Филтър ССБ" ЕООД - София и ПП "Успех" - под. София, "Успех Металпринт ССБ" ЕООД - Шумен и "Успех ССБ Холдинг" ЕООД - клон Шумен, 1 (една) на Почивна база "Поп Харитон" - Дряново и 6 (шест) проверки по жалби и сигнали.

За резултатите и констатациите от проверките на търговските дружества и клоновете към холдинга важи казаното по-горе.

Резултатите от проверката на Почивна база "Поп Харитон" - Дряново са следните - комисията констатира, че категоризацията на хотела не е поставена на видимо място, констатира се, че не са спазени изискванията за безопасност на условията на труд, няма заведена книга за начален инструктаж, книга за периодичен такъв по охрана и безопасност на условия на труд.

Констатира се, че се спазват хигиенните изисквания по приемането и съхраняването на хранителните продукти и като цяло хигиената в почивната база - хотелска част, ресторант и бар, е на високо ниво. Относно СМР и другите външни услуги се констатира, че са обвързани с договори и приемно-предавателни протоколи.

В хода на проверката се дадоха консултации как и по какъв начин да бъде защитено облагането с преференциално ДДС от 9% на предлаганите хотелиерски услуги от базата.

По жалба на съюзния член Петя Александрова се извърши проверка на дейността на ТСО Враца, която констатира, че в същата липсва организационен живот, има пропуски във воденето на кореспонденцията, протоколите от заседанията на УС не са оформени по надлежния ред.

По сигнал на група работници от Варна, подаден чрез Стефан Пенчев Стефанов - председател на РКС - Русе, в който се излагат оплаквания за нарушения на трудовото законодателство, след извършване на проверка на фактите и обстоятелствата КС на ССБ постанови решение, с което оставя сигнала без последствие, тъй като се касае за трудов спор и КС на ССБ не е компетентен да се произнася по такъв.

КС на ССБ разгледа и жалба от УС на ТСО "Възраждане" при РСО София срещу решения на РУС София относно неотпускането на парични средства на ТСО "Възраждане" и повдигнатите организационни въпроси в същата и след извършената проверка прие, че същата е неоснователна, поради това че липсват проекти и планове за разходване на исканите средства, а по организационните въпроси се даде препоръка за повече диалог - в случая между председателите на РСО и ТСО, както и управителните им съвети.

Накрая желаем успешен мандат на XVII Национално общо събрание на пълномощниците на ССБ!

ЗАБЕЛЕЖКА: В настоящия материал е включен и отчетът на КС на ССБ за периода 01.05.2015 г. – 30.04.2016 г.

ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ София

Лозенска планина - манастира "Свети Спас" - връх Половрак

□□□

Лозенската планина се намира на югоизток от София. Заключена е между околоръстния път на София, Панчарево, язовир Искър и магистрала "Тракия", а основната изходна точка за излети и преходи е село Лозен, на което е кръстена. В съботния ден на автобусната спирка над метростанция "Цариградско шосе" се събрахме 13 почитатели на туризма, търсачи на положителни емоции и красиви природни гледки. Утрото бе многообещаващо - слънчево и ясно, предразполагащо участниците от секция "Туризм" при СКИ "Пираните" към добро настроение. Градският автобус № 5 пристигна по разписание и групата се понесе към целта. Туристическият преход започна от последната спирка на автобуса в село Долни Лозен. Перпендикулярно на спирката тръгва улица "Половрак", която отвежда до голям асфалтиран паркинг пред входа на базата на БЧК. От паркинга вариантите за изкачване до манастира "Свети Спас", набелязан като обект за посещение и междинна почивка от нашия преход, са два - първият в източна посока по Лозенската екопътека, обозначена с червено-бяла маркировка, през буковата гора и вторият по асфалтов път, който тръгва в южна посока, подходящ и за автомобили, но по-обиколен. Нашата група избра екопътеката. След едновременно изкачване с кратки почивки зад последния завой се появи и манастирът "Свети Спас", който се намира на 990 м надморска височина и денивелация от спирката на автобуса 225 метра. Той е най-източната част от възникналия през XIII век манастирски комплекс около София, наречен Мала Света гора. През периода на турското робство тази света обител е разграбвана и опожарявана, а във времето след възстановяването ѝ е приютявала килийно училище и калиграфска школа. Тук е отсядал и Апостола на свободата Васил Левски. Настоящият си вид манастирът има от 1821 година. От двора на манастира "Свети Спас" се открива панорамна гледка към Софийското равно поле. Църквата, съвсем естествено, заема централна част от манастирския комплекс. Много е интересна поради трите купола и запазените красиви стенописи. Следващият етап от мероприятиято бе преход от манастира до върха. Пътеката се отделя вдясно точно преди поляната с масичките и чешмата пред манастира. Следва кратко, по-стръмно изкачване, което ни отведе на огромна поляна с беседка и невероятен панорамен изглед към София. От поляната вариантите са два - да се продължи от горната ѝ част, с което се подсича върхът отляво, и от долната ѝ част, с което подсичаме върха отдясно. До самия връх се стига от южната страна, а поляната се намира точно под него от северната му страна. Групата ни пое по пътеката от лявата страна, навлизайки в по-гъста букова гора. След около 15 минути пътеката започна да се спуска надолу, като се стига до разклон с указателни табелки, които ни сочеха, че връх Половрак и Мемориалът са надясно. Пътеката

е тясна, средно стръмна и камениста. Не е трудна, но трябва да се внимава. Изкачването продължава до малък мемориал, посветен на загинал четник от четата на Георги Бенковски, и след няколко минути ни отвежда до целта - връх Половрак (името му е тракийско и означава орлов поглед, а човек има усещането, че ще полети когато се изкачи горе). Височината му е 1 182 м - само с осем метра по-малко от първенеца на Лозенската планина връх Попов дял (1 190,2 м), Лалина могила (1 188 м). В различните справочници и табели можем да го срещнем още като Половраг или Полуврак. Върхът е гол и е изграден от варовикови скали, които контрастират с гористите гънки на Лозенската планина. Слънцето грееше приятно и отпускащо, като създаваше чудесни условия за почивка и съзерцание. Оттук има и какво да се види, тъй като се откриват гледки във всички посоки - към Софийското поле, върховете на Рила, Стара планина, Витоша и Плана, синеещите и отразяващи слънчевите лъчи води на язовир Искър. Върхът е част от трасето на маркираната екопътека "Лозенска планина", свързваща селата Лозен и Долни Пасарел, така че можеше да продължим в тази посока и за около още два-три часа да преминем целия маршрут. Но за деня нашата цел бе изпълнена и групата се отправи обратно към село Лозен, а оттам чрез градския транспорт обратно към домашния комфорт, заредена с положителна енергия и незабравими емоции.

СКИ "Пираните" посвещава всички свои мероприятия през 2016 г. на 140-годишнината от Априлското въстание и 95 години от учредяването на Съюза на слепите в България.

Пламен БАКЪРДЖИЕВ

Благоевград

Великденска кампания

Великден е велик ден! Възкресение Христово е най-големият празник за всички християни, празник на всички празници!

Смята се, че Възкресението на Исус Христос е най-великото събитие в историята на човешкия род! У нас по традиция на Велики четвъртък се замесват козунаците за празника. Козунакът е сладък обреден хляб, който символизира тялото на Исус Христос, така както и боядисаните в червено яйца символизират кръвта му. Още по-силно е въздействието върху душата на човек от този обреден хляб, когато е подарен от сърце.

И тази година продължи добрата традиция в клубовете на ТСО Кюстендил, Дупница и Гоце Делчев да се раздават козунаци и хранителни пакети, дарени от хора с добри сърца:

- За ТСО Кюстендил от фирма "Стратос" ООД и Стратимир Боянов - 130 козунака, Здравко Апостолов - президент на фирма "Дейли фуудс" - 50 козунака, г-н Янев (областен управител) - 67 козунака и г-жа Манолова (омбудсман на Република България) - 15 пакета с хранителни продукти.

- ТСО Дупница: г-н Чимев (кмет на община Дупница) - 150 козунака, г-н Марков (фирма "ЕСЕН" ООД БЪЛГАРИЯ) - 120 козунака.

- За ТСО Гоце Делчев от кмета на общината г-н Москов - 55 пакета с хранителни продукти.

За първи път на този Великден бяха стоплени сърцата и на хората от ТСО Благоевград. Те получиха 185 броя козунаци, дарени им от фирма "РУМ", "Струмско" ООД и Екатерина Деливерска, и 10 пакета хранителни продукти, дарение от Червения кръст.

Получихме и дарение в парични средства от кмета на община Петрич г-н Бръчков - 1 000 лева. За ТСО Разлог "Пами трейд" ООД с президент Михаил Бонков дари безалкохолни напитки, а "Юмил" ООД с

президент Юлия Милина дари 70 лева.

Ръководството на РСО Благоевград изказа голяма благодарност на дарителите и председателите и сътрудниците на всички териториални съюзни организации за положените усилия набраните дарения да бъдат раздадени в навечерието на Великия християнски празник.

Ваня ЮРУКОВА

Русе

На 13 май 2016 година по повод 95-годишния юбилей на Съюза на слепите в България в РСО Русе се организира кулинарна изложба на домашно приготвени ястия. В нея взеха участие 9 съюзни членове, които с много старание и кулинарни умения бяха приготвили различни вкусоции - салати, ястия, питки, сладкиши и торти. В изложбата участваха съюзни членове с различна степен на увреждане и на различна възраст. Най-възрастна бе деветдесетгодишната Добрана Петрова. За вкусовите качества на изделията се произнесе безпристрастно тричленно жури от мъже. На всички участници в изложбата бяха връчени грамоти и скромни награди от председателя на РСО Русе.

Росица МАРИНОВА

Стара Загора

От 9 до 15 май 2016 г. в Тополовград се проведе Международният фестивал на любителските комедийни театри, пантомима и сатира "Велко Кънев". Организатори бяха Министерството на културата, Съюзът на артистите в България, Съюзът на народните читалища, община Тополовград и читалище "Свети Свети Кирил и Методий - 1894". Във фестивала участваха 17 състава от 7 държави. За наша радост получихме зелена светлина за участие измежду 34 кандидатстващи групи. На 11 май на сцената на читалище "Свети Свети Кирил и Методий" театралната група "Виж" при РСО Стара Загора за пореден път представи постановката "Зех тъ, Радке, зех тъ" по Сава Доброплодни. Журито в състав - председател Борислав Чакринов (директор на Държавен драматичен театър - Бургас) и членове Иван Ласкин, Богдана Костуркова и Вълчо Янев, беше приятно изненадано и впечатлено от актьорското майсторство на самодейците с нарушено зрение. Удостоени бяхме с единствената награда в памет на Велко Кънев за оригинално реализиране на спектакъл по български текст – плакет, грамота и картина на художничката Александрина Игнатова. Това ни дава сили и кураж да продължаваме напред.

***

Приятен и вълнуващ момент от организационния живот на РСО Стара Загора са честванията на бележити дати и събития. Заедно с достолепния 95-годишен юбилей на ССБ тази пролет се навършват 35 години от учредяването на ТСО Чирпан, ТСО Тополовград, ТСО Гълъбово, ТСО Димитровград, ТСО Харманли и ТСО Свиленград. Обръщайки поглед назад, отговорно можем да споделим, че структурите ни са изградени с добри традиции, опит и приемственост. Всички ТСО още от създаването си развиват дейността си в предоставени клубни бази от общините по места. Всяка последваща промяна в управлението на общините е доизграждала и подобрявала условията за съюжен живот в базите. Не е за подценяване и фактът, че разходите за електрическа енергия, вода и стационарни телефони на почти всички организации не утежняват бюджета на РСО.

Всички общини ежегодно подпомагат дейността на организациите ни по места с финансови средства, безплатен транспорт за мероприятия, извършване на основни ремонти дейности, закупуване на ПТС, натурални помощи и други.

Обмислихме тържественото отпразнуване на съюзните юбилеи едновременно с годишните отчетни събрания на организациите. Ръководствата на ТСО изпратиха официални покани до местните общински и държавни институции и медиите. За наша радост навсякъде срещнахме отзивчивост, уважение и подкрепа.

На тържественото събрание на ТСО Димитровград присъстваха гости от Общината - г-жа Валентина Райкова и представител на дирекция "Социално подпомагане". Местният бизнесмен и общински съветник Митьо Вълчев подари две агнета за веселбата и пое ангажимент винаги да помага при организирането на спортни мероприятия.

Празнична програма по случай юбилея на ТСО Харманли изнесоха изявени самодейци от пенсионерските клубове в града. Присъстваха директорът на дирекция "Социално подпомагане" г-жа Наталия Дрехарова, а секретарят на Общината г-жа Цонка Малева прочете поздравителен адрес от кмета на града г-жа Мария Киркова. И този път обядът беше подарък от Общината.

Организацията ни в Свиленград също среща разбиране от Общината, макар и с повече усърдие от страна на УС. Много настроение доставиха песните и танците на децата от ЦДГ "Снежанка".

Празничният обяд в ресторант „Марица”, осигурен от Общината, беше повод за приятни разговори и спомени от живота на организацията.

На внимание и финансова подкрепа от страна на местните институции се радват и организациите ни в Тополовград и Чирпан, които ще усвоят дарените средства за провеждане на екскурзии.

След 35 години извървян път организациите ни са живи, необходими и полезни на хората с нарушено зрение.

Дина ЖЕЛЕВА

Кърджали

Емилия Стоянова и Метин Дикмеосман се окичиха със злато на европейското първенство по канадска борба в Букурещ

Национална гордост и вълнение изпитахме от високите постижения на спортистите от Спортно-туристическия клуб за хора със сензорни увреждания "Родопи" - Кърджали, които станаха част от националния отбор и не само защитиха честта на клуба си, но и показаха, че са непобедими. От 21 до 29 май в Букурещ, Румъния се проведе европейското първенство по канадска борба за

младежи, юноши, ветерани и хора с увреждания. В него взеха участие над 800 състезатели от 28 държави.

Българският национален отбор за хора с увреждания се класира отборно на първо място при жените и на трето място при мъжете.

Силни, непобедими и с висок спортен дух се оказаха кърджалийските спортисти от клуб "Родопи" с председател Емилия Стоянова. Те доказаха своята класа, като елитната ни спортистка Емилия Стоянова се окичи със златни медали на лява и дясна ръка при жените в категория плюс 70 килограма. Призовото първо място при мъжете грабна Метин Дикмеосман, който завоюва два златни медала на лява и дясна ръка в категория до 100 килограма. Отново ни зарадва дебютантът Мирослав Белев, който се пребори за третото място в категория до 70 кг и спечели два бронзови медала - на лява и на дясна ръка. Алпай Ибрям стана четвърти при мъжете с увреждания на долните крайници. Радващ е фактът, че и четиримата ни участници се представиха достойно.

Емилия Стоянова председател на „Родопи“ в Кърджали сподели:

"Благодарни сме на Българската федерация по канадска борба, която организира лагер в Банско, където ние усилено тренирахме и резултатите ни се дължат на тази предварителна подготовка.

Благодарни сме и на община Кърджали, която финансира нашето участие. Поздравявам нашите участници и се гордея с техните постижения, но и ги съветвам да поддържат своята спортна форма, за да бъдем в призовите места и на предстоящото световно първенство по канадска борба, което ще се проведе през октомври в Благоевград".

Стайко КАФОВ

Момчилград

Спортен турнир за хора със зрителни увреждания

Край светилището на село Татул се проведе спортно-туристически турнир. В него взеха участие 31 незрящи от Момчилградска община.

Инициативата бе на ТСО Момчилград с председател Исмет Шабан. С нея бяха открити дейностите, свързани с честването на 35-годишнината от създаването на организацията.

Хората със зрителни проблеми се състезаваха в спортовете канадска борба, шахмат, дартс и в дисциплината "Ориентиране в пространството с преодоляване на препятствия".

Победители станаха:

Шахмат - мъже: I място зае Кязим Местан, II място - Шюкри Кадир, III място - Никола Костов.

Шахмат - жени: I място спечели Селвер Салимова, II място - Шюкран Мустафа, III място - Шерике Али.

Канадска борба - при мъжете безспорен победител стана Мехмед Ахмед. След него се наредиха Кязим Местан и Минчо Евгениев, а при жените I място зае Шерике Али, II място - Шюкран Исмаил, III място - Мелиха Исмаил.

В играта дартс най-точна при жените се оказа Вълка Атанасова, а при мъжете - Минчо Евгениев.

Как помагат зрящите придружители на незрящите помогна да се разбере играта "Ориентиране в пространството с преодоляване на препятствия". Включените в нея бяха разделени в два смесени отбора. Победител стана отборът на Тюркян Рамадан.

Победителите получиха предметни награди от община Момчилград. Те бяха връчени от Исмет

Ахмедов - специалист "Спортни и младежки дейности", и от техническия сътрудник Неджиб Мустафа. Спортният празник завърши с разглеждане на култовия мегалитен комплекс на светилището Татул. Незрящите от Момчилград благодарят на общината за осигурения безплатен транспорт и закупените награди.

Стайко КАФОВ

Плевен

Отбелязахме 95 години Съюз на слепите в България

С кулинарна изложба членовете на ТСО на ССБ - Плевен се включиха в мероприятията за отбелязване на 95-ата годишнина от създаването на Съюз на слепите в България. Незрящите жени и тези с намалено зрение от клуба запретнаха ръкави в своите домове и разточиха пити, тутманици, баници и тиквеници. Те не само подредиха вкусотиите, но се постараха и да са красиво оформени върху пъстри покривки и подноси под вещото ръководство на Лили Бачовска. Събралите се да опитат и оценят кулинарните способности на участниците отбелязаха красивия им и естетичен външен вид. Захаросани и хрупкави сладки, оформени около букетчета пролетни цветя, привличаха погледа на всеки от присъстващите. Различни вкусотии се редуваха по масите в клуба. Всички дадоха висока оценка на аранжираните "пиленца" от яйца, измайсторени от Лили Петева. Изключителната кулинарка Илка Бенова за пореден път ни смая със своите умения. Председателят на журито Богомил Мицев след обстойно разглеждане с останалите му членове - Ахмед Киримходжа и Нели Първанова, след направена, разбира се, дегустация, награди най-способните кулинари. Домакински пособия получиха отличените - първо място зае Илка Бенова, второ място - Кичка Иванова и трето място - Лилия Петева. След това незрящите и техните придружители се заеха да хапнат от всички изкушения. Седмица по-късно бе открита изложба на ръчни плетива, посветена на юбилея на Съюза. Тя озари отново с радостни емоции нашия клуб. Дамите предложиха ръчни плетива, карета, везани ризи, народни носии и плетени на една кука нежни салфетки и покривки. Изложбата не беше със състезателен характер, но показа с колко любов тези жени създават красота, въпреки проблемите със своето зрение. Голяма благодарност за това, че бяха толкова усърдни и сръчни да изплетат различни модели домашни терлици, блузки, елечета и мильота на една кука. Мотото на изложбата бе "Нека покажем богатството, сътворено от сръчните ръце на българката!".

Румен ПЕТКОВ

Добрич

Признание за положения труд

"ХобиСклуб" участва във фестивала за шлагерна и стара градска песен "Подари ми море - 2016". Организатори бяха община Генерал Тошево, село Спасово, село Крапец и община Шабла. Фестивалът се проведе в луксозния комплекс "Яница" по инициатива и под ръководството на Димитрина и Димитър Катранджиеви. Певческата група "Да останем млади" към "ХобиСклуб" се представи с няколко стари шлагера. Съставът поздрави всички присъстващи добруджанци с прекрасната песен "Добруджа равна, здравей", автор на която е краеведът Веселина Малчева. Залата бе залята от бурни аплодисменти. Светла Стоева - ръководител на певческата група, Димитричка Николова, Руска Добрева, Жана Петрова и Зинка Петрова пяха с много чувство и заслужиха овациите както на публиката, така и на журито в състав Живко Живков, Бони Милчева и Панко Янакиев. Председателят на "ХобиСклуб" Иван Тодоров прие заслужената награда - грамота за участие и плакет, които добави към множеството спечелени награди, доказателство за упорития и всеотдаен труд, както и за любовта към вечните български песни.

Иван ТОДОРОВ

Национален форум на социалните услуги

От 8 до 10 юни 2016 г. в курортен комплекс Златни пясъци се проведе 11-ия национален форум/ изложение на тема "Социални услуги, заетост и развитие", организиран от Националния алианс за социална отговорност (НАСО) в партньорство с Министерството на труда и социалната политика, Европейската асоциация на доставчиците на услуги за хора с увреждания, Националното сдружение на общините в Република България и Община Варна. Във форума се включиха над 200 представители на държавната и местната власт, неправителствени организации, работодатели, доставчици на социални услуги, екипи и потребители на социални услуги.

Ивайло Иванов, вече във качеството си на зам.-министър на труда и социалната политика, приветства участниците във форума, като изрази благодарност и поздрави всички присъстващи във залата. "Партньорството между държавата, местната власт и неправителствените организации дава възможност за създаване на ефективни политики за хората с увреждания", заяви той при откриването. Иванов подчерта, че този форум е място, на което са се раждали позитивни идеи, прераствали в създаване на нормативни документи, и са постигнати немалко неща, които са направили живота на хората с увреждания по-лесен и по-достъпен. "Такива инициативи дават възможност за обединяване на държавната, местната власт и гражданското общество."

"Правото на работа е изконно човешко право и хората с увреждания не могат да бъдат различно третираны в това си право" - посочи г-н Люк Зелдерлоо, генерален секретар на EASPD. Приветствия към участниците отправиха още г-н Стоян Пасев - областен управител на Варна, г-н Коста Базитов - заместник-кмет на Варна, д-р Лидия Маринова - заместник-председател на Общински съвет – Варна и заместник-председател на Постоянната комисия по здравеопазване и Постоянната комисия по социални политики на НСОРБ, г-н Иван Табаков от Българската търговско-промишлена палата. Водещ акцент в техните изказвания беше развитието на партньорството и готовността за диалог, съдействието и сътрудничеството по всички въпроси, касаещи хората с увреждания и другите групи, които се нуждаят от подкрепа. Свои виждания, мисли и идеи споделиха ръководители на общности от различни градове. От Добрич присъстваха Иван Тодоров - председател на НПО "ХобиСклуб", Албена Донева - директор на ЦСРИ, и Михаил Панчев - член на НПО "ХобиСклуб". В своето експозе г-н Иван Тодоров засегна много социални въпроси, като акцентира вниманието си на програмата "Личен асистент". Изрази се общо мнение от други изказвания, че въпросната програма решава повече безработицата и по-малко услугата за хора с увреждания. В следващия момент от форума последва най-интересната част - връчването на награди на отличилите се организации и структури. С бурни аплодисменти бе посрещнато награждаването на НПО "ХобиСклуб" с приза "За активни социални дейности чрез изкуство и култура", връчен лично от Люк Зелдерлоо.

Форумът бе закрит от председателя на НАСО г-н Георги Георгиев с призива за обединяване на все повече и повече хора, институции, организации и други структури в името на по-добрия живот за тези,

които имат нужда от подкрепа, и за всички в България.

Иван ТОДОРОВ

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС ЗА ХУМОР И САТИРА Пак лауреат в Кубрат!!!

*ЗНАЯ ГО ОТ ТВЪРДЕ МЛАД,
ЗА КОЕТО НОСЯ ГРЯХ:
"ВМЕСТО ДА УМРЕМ ОТ ГЛАД,
НЕКА ДА УМРЕМ ОТ СМЯХ"*

Това е мотото на Националния конкурс за хумор и сатира в Кубрат. Димитър Атанасов - председател на клуб "Жарава", от учредяването му през 1988 година и досега пояснява, че конкурсът се появява в нашата културна среда през 2007 г. по идея именно на същия клуб. Съревнованието има три раздела: "Карикатура", "Разкази, стихотворения, фейлетони" и "Епиграми, афоризми и миниатюри". Още с появата си конкурсът отключва голям интерес в страната и до днес в него са участвали над 1100 творци. В журито се открояват имена като Борис Арнаудов, Доньо Донеv, Румен Леонидов, Митко Новков, Николай Пекарев, Данаил Константинов и други. Тазгодишното жури за пореден път се оглавява от журналиста от програма "Христо Ботев" на БНР Борис Арнаудов и включва като членове Румен Леонидов, Георги Василски и Николай Пекарев.

Съорганизатори на Националния конкурс за хумор и сатира са Община Кубрат, БНР – програма "Христо Ботев", Народно читалище "Свети Свети Кирил и Методий - 1891" и Клуб на хумориста "Жарава". Кубрат е 8-хиляден град със смесено население от турци и българи, в съотношение почти едно към едно. Отстои на 35 км северно от Разград. Вероятно някои от читателите знаят, че Кубрат е родният град на изумителната ни певица Лили Иванова. Според Димитър Атанасов освен конкурса за хумор и сатира и липите другата, може би по-голямата забележителност на града е вече споменатата Лили Иванова.

Тържеството води изтъкнатият актьор Иван Петрушинов. Той обяви имената на призьорите и чете произведенията им. Паричните награди, придружени със съответните дипломи, връчва Борис Арнаудов. Понякога дори и кметът на Кубрат инж. Бюрхан Исмаилов изпълнява това свръхприятно задължение, най-често при щастливците от раздел "Карикатура". А между презентациите на лауреатите на сцената се изявяват художествени състави и индивидуални изпълнители от местното читалище "Свети Свети Кирил и Методий - 1891", което съвсем наскоро отпразнува своята 125-а годишнина.

Без съмнение, получавайки поредица от награди през последното десетилетие, Димитър Грудев се утвърждава като един от най-големите български майстори на късия хумористичен разказ. На Деветия национален конкурс за хумор и сатира "Кубрат – 2016", проведен на 20 и 21 май, в раздела "Разкази, стихотворения и фейлетони" той отново е лауреат. Макар и да е бронзово отличието, позицията е много престижна, защото моят високонадарен персонаж тук отново мери оригинални инвенции и творчески умения със своите събратя по перо от цялата страна. Пак в Кубрат, в същия раздел, преди седем години висококомпетентното жури без никакво колебание отрежда на Димитър Грудев сребърната позиция. Любопитното е може би, че при четири негови участия в този национален конкурс той два пъти попада в призовата тройка. Да не забравяме също, че миналата година пък в Каспичан на международния конкурс "Майстори на шеговития къс разказ" с творбата си "Щастливец"

той напълно заслужено се окичи със сребърното отличие.

През 2012 и 2013 година в литературния проект "Пощенска кутия за приказки" (по зададена тема) със свои творби Димитър Грудев попада веднъж в десетката, а едната година безапелационно е в тройката на баш майсторите за този жанр. Едно от журитата се оглавява от всеизвестния писател и политик Любен Дилов - син. Приказката "Полет в нощта" на Димитър Грудев се чете от популярната певица Мария Илиева. Идеята за проекта е на Гергана Турийска. Литературният проект стартира през 2010 година. Всеки месец любители на късия разказ изпращат писма по зададена тема. Десет от историите се селектират и прочитат на живо. С текст може да участва всеки, като единственото изискване към авторите е да се вмести в три страници. Избраните произведения се прочитат от популярни личности - журналисти, писатели, музиканти, артисти и други. От март 2015 г. събитието се излъчва и на живо в сайта <http://inlife.bg>. Сред участниците като четци в "Пощенска кутия за приказки" са Владо Пенев, Ненчо Балабанов, Кирил Врачански, Марта Вачкова, Георги Тошев и други.

Разбира се, Димитър Грудев пише също така талантливо и нехумористични къси разкази, но те сякаш досега не са бивали обект на високопрестижни национални награди. Впрочем не съм никак прав! Разказът му "Анабиоза" бе отличен на Националния литературен конкурс през 2006 година в Пловдив по случай 50-годишния юбилей на предприятието за слепи в този град. Журито се председателстваше от поливалентния журналист Стефан Стойчев и включваше още Галина Петрова и Данчо Данчев. По голямата част от разказите на Димитър Грудев са публикувани в списанията "Зари" и "Звук и светлина", а шест-седем от тях са намерили място и в неговата втора книга с малко причудливото заглавие "Светла вест".

А ето и невероятния текст от само 52 реда, с който талантливият homo scribens от морската ни столица попада сред наградените в Кубрат.

Още нещо за думите

(или за вредата от четенето)

- Написах една филолого-историческа вметка с научна стойност - каза съвсем неочаквано Станчо Ангелов след втората гроздова.

- К'во? Кккакво си написал, бат' Станчо? - заекна от изненада Дончо и се заоглежда безпомощно, видимо притеснен за здравословното състояние на своя приятел. "Знаех си! Знаех си аз - помисли си той, - че това непрекъснато четене на тия пусти книги ще го повреди. Кой днес чете, бе аланкоолу? Защо не гледаш телевизия? Има толкова много сапунени сериали, толкова много шоута. Гледай ги! Псувай политиците и се разтоварвай! Светът е в криза: икономическа, политическа, идеологическа. Държавата се тресе, а бат' Станчо започнал да пише "филолого-исторически вметки"! Боже Господи! Ами ако продължи да чете тия пусти книги, той някой ден може да напише и стихотворението "На прощаване" или "Хаджи Димитър". Боже, Боже, докде я докара горкият човек!" - Дончо понечи да се прекръсти, но строгият глас на Станчо Ангелов го измъкна от вцепенението.

- Не ме гледай така уплашено като теле, ами чуй какво съм написал. - Станчо Ангелов, както си му е редът, отпи една голяма глътка от гроздовата, за да прочисти гърлото си, и зачете: - За думите. Филолого-историческа вметка от Станчо Ангелов.

Напоследък, когато се говори за нашата история, през времето между четиринайсети и деветнайсети век включително, вместо думата "робство" се използва с цел по-точно отразяване на историческата действителност думата "присъствие" или "съжителство". Като имам предвид прословутото българско гостоприемство, предлагам за в бъдеще, вместо думата "присъствие" или "съжителство", да се използва думата "гостуване", а въпросният исторически период да се нарича "времето на голямото гостуване", аналогично на придобилия гражданственост израз "голямата екскурзия", свързан със събития от близката история. Надявам се, че настоящата научна вметка ще заинтригува не само филолозите и историците, но и политиците, за да няма никога повече нито "голямо гостуване", нито "големи екскурзии".

- Защо бе, бат' Станчо, мислиш така? - попита Дончо, вече малко поуспокоен за здравето на своя приятел.

- Защото, Дончо, както знаем от историята, Търново е бил държан много време в безуспешна обсада.

Когато тези, които го обсаждали, разбрали, че е безсмислено повече да стоят и решили да си тръгнат, защото се признали за победени, нашите им отворили вратите и ги поканили да ги нахранят и напоят. Всички знаем колко благороден и гостоприемен е българинът! Така започнало "голямото гостуване". Няколко пъти "гостите" искали да си тръгнат, ама нашите не ги пускали. "Айде още по едно да му ударим, комшу" - викали те и мухабетът продължавал. Тогава ония се изхитрили и почнали да пият вода, а нашите ракия. Накрая, когато нашите се напили, гостите се измъкнали и се прибрали най-после при своите кадъни. Анадънму - всичко това дядо Вазов го е описал в романа "Под игото" в главата "Пиянството на един народ".

- Добре де, бат' Станчо, ами как ще ми обясниш това, което сме учили по история, че "гостите", както им викаш ти, искали пари за изхабените си зъби.

- Ех, Дончо! - каза Станчо Ангелов. - Стоматологичните услуги винаги са били скъпи, а тогава не е имало здравна каса и затова чест за всеки домакин е било да помогне на госта си да си оправя зъбите. Макар че, ако питаш мен, има и друг начин за оправяне на зъби, ама нейсе - смигна Станчо дяволито. - Каквото било - било! Битият - бит, такованият - такован, както се казва. Сега да гледаме напред и да се извиним на тоя народ за причинените страдания, както американците се извиниха на негрите за робството, защото комшиите скоро ще влезнат в Европейския съюз и може да ни съдят. Европейският съюз пък само това чака и пак ще ни санкционира.

- Защо бе, бат' Станчо, тоя Европейски съюз все нас санкционира?

- Това е друга тема, Дончо - отклони деликатно въпроса Станчо Ангелов.

Димитър ГРУДЕВ

СЪОБЩЕНИЕ от Асоциацията на невиждащите есперантисти в България

Уведомяваме ви, че тазгодишната традиционна Национална среща на невиждащите есперантисти в България ще се проведе от 26 до 28 август в почивната база на ССБ - хотел "Хоризонт" - град Обзор. Таксата за участие е 64 лева и включва две закуски, два обяда, две вечери и две нощувки. Осигурен е безплатен транспорт от Варна до Обзор и обратно. Заявки за участие ще се приемат до 30 юли. За повече информация се обръщайте към председателя на АНЕБ Димо Димов на телефон 0893 42 95 43.